

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

พระครูปลัด อำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

พระครูปลัด อำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

BEHAVIOR OF LOCAL LEADER ACCORDING TO SAPPURISDHAMMA 7 IN HUA NONG SUBDISTRICT BAN PHAI DISTRICT KHON KAEN PROVINCE

PHRAKHRUPALAD AMNAT SUMANO (JITMAN)

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN BUDHISTIC LOCAL GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น**
ชื่อนักศึกษา	:	**พระครูปลัดอำนาจ สุมโน**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....
(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....
(พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์. ดร.)

กรรมการ .....
(พระครูประยุตสารธรรม, ดร.)

กรรมการ .....
(พระครูสังฆรักษ์ ทวี อภโย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์. ดร.)

กรรมการ .....
(ดร. ณฐอร เจือจันทร์)

ลิขสิทธิ์ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Topic	:	Behavior of Local Leader According to Sappurisadhamma 7 in Hua Nong Subdistrict Ban Phai District Khon Kaen Province
Student's Name	:	Phrakhru Paladjitman Somano
Degree Sought	:	Master of Political Science
Program	:	Buddhistic Local Government
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Phramaha Wiruth Wirojano, Asst. Prof. Dr.

Accepted by the Social Science Faculty, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Political Science in Buddhistic Local Government Program.

Dean of Social Science Faculty .....
(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri)

Dissertation Committee:
Chairman .....
(Assoc. Prof. Dr. Piyaluk Potiwan)

Member (Advisor) .....
(Phramaha Wiruth Wirojano, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Phrakruprayutsaradham, Dr.)

Member .....
(Phrakrusangkharak Thawee Abhayo, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Dr. Nathaorn Chuachan)

Copyright of the Social Science Faculty, Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น**
ชื่อนักศึกษา	:	**พระครูปลัด อำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น)**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.**

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 361 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) และ LSD.

ผลการวิจัยพบว่า :

1. ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรู้จักเหตุใจ ด้านการรู้จักผล ด้านการรู้จักชุมชน ด้านการรู้จักตน ด้านการรู้จักประมาณ ด้านการรู้จักบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการรู้จักเวลา

2. ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มี เพศและอายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักเหตุ กำหนดพื้นที่พัฒนาเขตให้มีผู้นำหรือผู้แทนแต่ละเขตให้มีการเสนอถึงปัญหาและความต้องการ ผู้นำต้องรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการรู้จักผล รู้จักการประเมินการทำงาน 3) ด้านการรู้จักตน ผู้นำควรประเมินตนเองด้านสภาพจิตใจก่อนทำงาน 4) ด้านการรู้จักประมาณ ใช้งบประมาณพัฒนาตามช่วงเวลาที่เหมาะสม และประหยัดงบ เปิดเผยข้อมูลงบประมาณ 5) ด้านการรู้จักเวลา การตรงต่อเวลา ควบคุมการใช้งบประมาณในเวลาที่กำหนดไว้ ควรมีการประเมินผลงานทุกเวลาที่เหมาะสม 6) ด้านการรู้จักชุมชน

ควรให้ชุมชนมีการแสดงออก ถึงความต้องการ จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อความสามัคคี 7) ด้านการรู้จักบุคคล ควรยกย่องบุคคลที่มีผลงาน

คำสำคัญ: พฤติกรรม, ผู้นำท้องถิ่น, สัปปุริสธรรม 7

ABSTRACT

Thesis Topic	**: Behavior of Local Leader According to Sappurisdhamma 7 in Hua Nong Sub-District, Ban Phai District, Khon Kaen Province**
Student's Name	**: Phrakhru Palad Amnat Sumano (Jitman)**
Degree Sought	**: Master of Political Science**
Program	**: Buddhistic Local Government**
Anno Domini	**: 2023**
Advisor	**: Phramaha Wiruth Wirojano, Asst. Prof. Dr.**

The objective of this thesis is as follows: 1) To study the level of behavior of local leaders according to Sappurisdhamma 7. 2) To compare public opinions on the behavior of local leaders according to Sappurisdhamma 7, categorized by gender, age, education level, and occupation. 3) To study recommendations and guidelines for developing the behavior of local leaders according to Sappurisdhamma 7 in Hua Nong Sub-district, Ban Phai District, Khon Kaen Province, using a survey questionnaire to collect data from a sample group of 361 individuals. The statistical analysis methods used include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and LSD.

The research findings are as follows: 1) The overall opinion of the population in Huanoi Subdistrict, Ban Phai District, Khon Kaen Province, regarding the behavior of local leaders according to Sappurisdhamma 7 is at a moderate level. When considering each aspect, the highest average score is in the area of understanding intentions, followed by understanding outcomes, understanding communities, understanding oneself, understanding estimates, understanding individuals, and the area with the lowest average score is understanding time. 2) The comparison of the level of behavior of local leaders according to Sappurisdhamma 7 in Hua nong Sub-district, Ban Phai District, Khon Kaen Province, reveals that there is no significant difference in the opinions of the population based on gender and age. However, there is a significant difference in the opinions of individuals with different education levels and occupations, at a significance level of 0.05. 3) Suggestions on the behavior of local leaders according to the 7 Sappurisadhamma principles in Hua Nong Sub-district, Ban Phai District, Khon Kaen Province were: Determine the development area for each district to have leaders or representatives present problems and needs. Leaders must know the problems and needs. 2) Knowing the results Know how to evaluate work.

3) Self-awareness. Leaders should self-assess their mental state before working. 4) Moderation. Use the development budget at appropriate intervals, save the budget, and disclose the budget information. Punctuality controls the use of the budget at the specified time. Performance should be evaluated whenever appropriate. 6) Knowing the community, the community should express its need to know about activities in the community for unity. 7) The aspect of knowing people should praise the person who has done the work.

Keywords: behavior, local leaders, Sappurisdhamma 7.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ และความกรุณาจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนสามารถนำความรู้มาเขียนวิจัยนี้ได้และกรุณาชี้แนะนำทางในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณคณะกรรมการ ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ช่วยชี้แนะ คอยแนะนำให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อให้งานวิจัยเรื่องนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผศ.ดร. ที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ให้ความเมตตา ตลอดถึงอาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยการเติมเต็มส่วนที่ขาด และคอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ทุกท่านที่กล่าวมาได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำองค์ความรู้ ให้บริการ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของงานวิจัยฉบับนี้จนแล้วเสร็จสมบูรณ์

ขอเจริญพรขอบคุณผู้ปกครองตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และขอเจริญพรขอบคุณประชาชนทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยเรื่องนี้คงจะมีประโยชน์ต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พร้อมกันนี้คงจะเป็นพื้นฐานแห่งความคิดในการทำวิจัยในคราวต่อไปอีกด้วย

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ ครูอาจารย์ ตลอดจนทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ในที่นี้ แต่ได้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีทุกประการ

ผู้วิจัย

พระครูปลัด อำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น)

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		**ฉ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		**ซ**
กิตติกรรมประกาศ		**ญ**
สารบัญ		**ฏ**
สารบัญตาราง		**ฑ**
สารบัญแผนภูมิ		**ต**
บทที่ 1	**บทนำ**	**1**
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	1.3 สมมุติฐานของการวิจัย	3
	1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
	1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	5
	1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	**8**
	2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม	8
	2.1.1 องค์ประกอบของพฤติกรรม	12
	2.1.2 ความสำคัญของพฤติกรรม	14
	2.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น	16
	2.2.1 ความหมายของผู้นำท้องถิ่น	16
	2.2.2 ความสำคัญของผู้นำท้องถิ่น	18
	2.2.3 คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น	19
	2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม 7	22
	2.3.1 ความหมายของหลักสัปปุริสธรรม 7	22
	2.3.2 องค์ประกอบของหลักสัปปุริสธรรม 7	23
	2.3.3 ความสำคัญของหลักสัปปุริสธรรม 7 ต่อการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง	26
	2.4 การนำหลักสัปปุริสธรรมมาใช้ในการบริหารงาน	29
	2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
	2.5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่	31

สารบัญ (ต่อ)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 33
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 38
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 38
3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 38
3.3 เครื่องมือวิจัย..... 40
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 40
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 42
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล..... 42
3.7 การวัดค่าตัวแปร 43
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 44
3.9 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 44
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 45
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง..... 45
4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น..... 47
4.3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม..... 52
4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น..... 68
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 72
5.1 สรุปผลการวิจัย..... 72
5.2 อภิปรายผล..... 78
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 82
บรรณานุกรม..... 84
ภาคผนวก..... 88
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย..... 89

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย . 91
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย..... 95
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย..... 101
ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
และการคำนวนหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ..... 109
ประวัติผู้วิจัย..... 116

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	ตารางสังเคราะห์กรอบแนวคิด.....	36
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามหมู่บ้าน.....	39
ตารางที่ 4.1	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	45
ตารางที่ 4.2	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	46
ตารางที่ 4.3	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	46
ตารางที่ 4.4	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกกลุ่มอาชีพ.....	46
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น.....	47
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเหต.....	48
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล.....	48
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน.....	49
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ.....	50
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา.....	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน..... 51

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล..... 52

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ..... 53

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ..... 54

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ โดยแยกเป็นรายด้าน..... 55

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา.... 56

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา โดยแยกเป็นรายด้าน 57

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น . ด้านการรู้จักเหตุจำแนกตามระดับการศึกษา..... 58

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล จำแนกตามระดับการศึกษา..... 58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน จำแนกตามระดับการศึกษา..... 59

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา..... 59

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา จำแนกตามระดับการศึกษา..... 60

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา..... 60

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา..... 61

ตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามกลุ่มอาชีพ..... 61

ตารางที่ 4.26 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามกลุ่มอาชีพ โดยแยกเป็นรายด้าน..... 62

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ..... 63

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ..... 64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ..... 64

ตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา จำแนกตามกลุ่มอาชีพ..... 65

ตารางที่ 4.31 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ..... 66

ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ 66

ตารางที่ 4.33 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น..... 67

ตารางที่ 4.34 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเหตุ..... 68

ตารางที่ 4.35 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล..... 68

ตารางที่ 4.36 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน..... 69

ตารางที่ 4.37 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ.... 69

ตารางที่ 4.38 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา..... 70

ตารางที่ 4.39 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน..... 70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 4.40 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล..... 71

สารบัญแผนภูมิภาพ

หน้า

แผนภูมิที่ 2.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 37

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พฤติกรรมในการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาเน้นเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันว่ามุ่งเน้นความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีที่ขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามของมนุษย์นั้นก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศโดยรวม และเป็นสาเหตุที่มาของปัญหาทางด้านสังคมในปัจจุบันที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กเยาวชนที่เป็นอนาคตสำคัญของชาติซึ่งกำลังประสบปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรมมารุมล้อม คุกคามและโน้มน้าวจูงใจให้หลงผิดมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนขาดระเบียบวินัยละทิ้งค่านิยมความเป็นไทยขาดความตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์นับว่าเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาอย่างเร่งด่วน ผู้นำโดยทั่วไปของไทยจะต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและเข้าใจปัญหา ของสังคมไทยได้อย่างดีและเชื่อมโยงการศึกษากับสังคมไทยนั้น จำเป็นต้องมีคุณสมบัติหลัก ดังนี้ 1) ความสามารถในการวิเคราะห์ 2) ความสามารถในการสร้างสรรค์ 3) ความสามารถในการสร้างผลงาน และ 4) ความสามารถในด้านความรับผิดชอบเป็น การแสดงความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งการบริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 ให้ประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ (Leadership) (ปณตนนท์ เถียรประภากุล, 2561)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถในการบริหาร หมายถึงมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการมีการ สร้างสรรค์และพัฒนาการทำงาน ใช้หลักเหตุผลในการบริหาร มีความสามารถในการประสานงาน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อการโน้มน้าวหรือจูงใจให้ทุกฝ่ายการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตามความรับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่ จนนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ (วาทิตยา ราชภักดี, 2561)

มนุษย์ถือว่าเป็นสัตว์โลกที่ผ่านการพัฒนาการจนถึงขั้นที่อาจเรียกได้ว่าสมบูรณ์แบบเพราะมีร่างกายที่มีอวัยวะที่เหมาะแก่การดำเนินชีวิต เช่น มีนิ้วมือที่เหมาะแก่การหยิบจับสิ่งของมีแขนขาที่ เหมาะแก่การ ยืน เดิน นั่ง นอน แต่มนุษย์ก็ยังคงเป็นสัตว์โลกประเภทหนึ่ง ถึงแม้จะผ่านการพัฒนา ด้านร่างกายมาแล้วก็ตาม (ขบวน พลตรี, 2530) แต่ก็ยังคงเป็นสัตว์เพราะยังข้องติดอยู่ในโลกและมนุษย์ก็ไม่ได้อยู่เพียงผู้เดียวในโลกจึงต้องมีการติดต่อสื่อสารเพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ หรือตอบสนองความต้องการของตัวเอง การสื่อสารโดยการแสดงออกทางกิริยาท่าทางหรือคำพูด เรียกว่า พฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมนั้นจะมีประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นได้นั้นจิตใจต้องได้รับการพัฒนาก่อน เมื่อจิตใจพัฒนาแล้ว พฤติกรรมก็จะสร้างสรรค์ไปในทางที่ดีสามารถทำประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมได้อย่างยิ่งใหญ่ อย่างเช่น เจ้าชายสิทธัตถะ ทรงเป็นมนุษย์แต่

สามารถพัฒนาพระองค์เองจนชาวโลกขนานพระนามพระองค์ว่า พระสัมมาสัมพุทโธ แปลว่า ผู้รู้โดยพระองค์เอง พระองค์สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชาวโลกเป็น อเนกอนันต์ได้ปัญหาของมนุษย์ไม่ได้มีแต่ปัญหาอยู่ที่ผู้ที่ไม่พัฒนาจิตใจ เมื่อไม่พัฒนาจิตใจ พฤติกรรมการแสดงออกทางกายวาจา จึงแตกกันไปตามอำนาจของกิเลส (พระภาวนาวิริยคุณ, 2547)

พฤติกรรมของมนุษย์ที่เห็นได้ง่ายก็คือ พฤติกรรมทางกายและวาจาที่ไม่ดี เช่น การแสดงความเห็นแก่ตัว กระทำทุจริตต่าง ๆ และการแสดงวาจาทุจริต เป็นต้น พฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านี้ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นการกระทำที่สุจริต และการแสดงวาจาที่สุจริตหรือ กล่าวอีกอย่างหนึ่งว่านิสัยชอบทำกรรมชั่วของคนเราจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้มีนิสัยชอบทำแต่กรรมดีเท่านั้น และอะไรคือสาเหตุปัจจัยที่ทำให้คนเรามีนิสัยชอบทำแต่กรรมชั่ว เหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนเราชอบทำกรรมชั่วก็คือ ความคิดผิด ๆ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากความเห็นผิดอีกต่อหนึ่ง ความเห็นผิดนี้มีศัพท์ทางธรรมว่า มิจฉาทิฏฐิความเห็นผิดนี้เกิดจากจิตใจที่ตกอยู่ใต้อำนาจของกิเลส 3 ตระกูลหมายถึง โลภะ โทสะ โมหะ บุคคลใดก็ตามที่มีความเห็นเป็นมิจฉาทิฏฐิย่อมจะก่อแต่ความชั่ว เป็นนิสัยสันดาน พฤติกรรมเช่นนี้นอกจากจะนำความทุกข์ความเดือดร้อน มาสู่ตัวบุคคลผู้ก่อกรรมชั่วเองและสังคมโดยรวมในโลกนี้แล้ว บุคคลผู้นั้นยังต้องไปรับโทษทัณฑ์อย่างสุดแสนสาหัสอีกนานแสนนานในโลกหน้าอีก ด้วยการก่อกรรมชั่วและสังคมโดยรวมในโลกนี้แล้ว บุคคลผู้นั้นยังต้องไปรับโทษทัณฑ์อย่างสุดแสนสาหัสอีกนานแสนนานในโลกหน้าอีกด้วย

พฤติกรรมของมนุษย์สามารถพัฒนาได้ตามหลักพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงรูปแบบวิธีการพัฒนาไว้ว่าความประพฤติสุจริตแสดงออกมาทางกาย วาจา และใจ เป็นเรื่องของการฝึกฝนด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะศีลถือว่า เป็นจุดเริ่มต้นในขบวนการพัฒนามนุษย์ เพราะว่าศีลเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม และช่วยให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสามารถทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมเกิดความเคยชินที่ดีงามตามแบบอย่างของศีลที่กำหนดไว้ดีแล้วฉะนั้น ศีล จึงเป็นอุปกรณ์สำคัญในการฝึกฝนเบื้องต้น เมื่อฝึกฝนดีแล้วย่อมทำให้เกิดความเคยชินทำให้สมรรถภาพของจิต สมาธิเป็นส่วนของการฝึกฝนในด้านจิตใจ หรือระดับจิตใจให้เกิดการพัฒนาคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ด้านคุณธรรม มีเมตตากรุณาความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเข้มแข็ง ความอดทน ความเพียรพยายาม ความรับผิดชอบ และด้านจิตใจทำให้เกิดความสุข เช่น ความผ่องใส เบิกบาน ความรู้สึกอิ่มใจ

การแสดงออกทางกายวาจาของมนุษย์ เรียกว่า พฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่าง ๆ การกระทำของมนุษย์อาจสังเกตเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ การกระทำทางกาย เช่น การยืน เดิน นั่ง นอน เป็นต้น เรียกว่า “กายกรรม” การกระทำทาง วาจา ได้แก่ การพูดสนทนา การทักทาย และการสั่งสอน เป็นต้น เรียกว่า “วจีกรรม” ส่วนการ กระทำที่ซับซ้อนมากขึ้น ยากต่อความเข้าใจต้องติดตามสังเกต วิเคราะห์ตีความและประเมินค่าเป็น การกระทำทางใจ เช่น การคิด การจำการลืม การเรียนรู้แรงจูงใจ เจตคติความเมตตาหรือความรัก เป็นต้น เรียกว่า “มโนกรรม” (เรียม ศรีทอง, 2542)

สภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง คือ การปฏิบัติงานภายในส่วนราชการและระหว่างภาคส่วนราชการยังขาดความเชื่อมโยงเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ที่เป็นระบบและเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่มีความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติค่อนข้างน้อย ขาดการสร้างวัฒนธรรมองค์กร และพัฒนาแนวคิดรวมถึงคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้เกิดสิ่งจูงใจและขวัญกำลังใจที่จะทำให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุ่มเทกำลังกายและความคิดในการปฏิบัติงานทำงานในลักษณะใช้ความคิดส่วนตัวเป็นหลัก (แผนพัฒนาบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง 2564)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ได้ตระหนักถึงความสำคัญแห่งความเป็นมนุษย์ และพฤติกรรมของความเป็นมนุษย์ที่สามารถจะพัฒนาได้ประกอบสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมชาวพุทธ ทั้งหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาก็มีมากเพียงพอต่อการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ได้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วย 1) ธัมมัญญุตา เป็นผู้รู้จักเหตุ 2) อัตถัญญุตา เป็นผู้รู้จักผล 3) อัตตัญญุตา เป็นผู้รู้จักตน 4) มัตตัญญุตา เป็นผู้รู้จักประมาณ 5) กาลัญญุตา เป็นผู้รู้จักกาล 6) ปริสัญญุตา เป็นผู้รู้จักชุมชน 7) ปุคคลัญญุตา เป็นผู้รู้จักบุคคล อันจะทำให้เราเข้าใจในผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้นำท้องถิ่นที่ได้นำมาใช้ในการบริหารงานได้ ชัดเจน และนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เกิดประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานทั้งของส่วนตนและของส่วนรวมในอนาคตได้ เป็นอย่างดี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มอาชีพ

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชน ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชน ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชน ที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษา พื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ เขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น 1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลหัวหนอง (เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอายุ 18 ปีขึ้นไป) อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น 3,653 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง สภาพและข้อมูลพื้นฐาน 2564).) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ โดยการใช้ตารางของ (TaroYamane) จากกลุ่มประชากรและได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่น

ตัวแปรอิสระ

สถานะผู้ตอบแบบสอนถาม ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. กลุ่มอาชีพ

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามด้านของพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่น 7 ด้าน หมายถึง

1. ผู้นำด้านการรู้จักเหตุ
2. ผู้นำด้านการรู้จักผล
3. ผู้นำด้านการรู้จักตน
4. ผู้นำด้านการรู้จักประมาณ
5. ผู้นำด้านการรู้จักเวลา

6. ผู้นำด้านการรู้จักชุมชน
7. ผู้นำด้านการรู้จักบุคคล

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.5.1 ผลของการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ได้แก การรับรูความสามารถของตนเอง เจตคติตอการปฏิบัติงาน พฤติกรรมของผู้นำ บรรยากาศขององคกร

1.5.2 ผลของการศึกษาจะได้เป็นขอมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวของในการนำผลของการศึกษาไปพิจารณาปรับปรุงแกไข หรือส่งเสริมให้ผู้ใตบังคับบัญชาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความรับผิดชอบและประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.5.3 ทราบข้อเสนอแนะของประชาชนต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

1.5.4 ได้นำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในศึกษาพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญไว้ ดังต่อไปนี้

1.6.1 พฤติกรรม หมายถึง การพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ การทำให้มนุษย์มีการแสดงออกทางกาย วาจา ใจที่ดีและทำให้เจริญก้าวหน้าในชีวิต กระทำให้เกิดขึ้น คือ เปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิม ลักษณะนิสัย ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม เป็นสภาพคุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจของมนุษย์ ที่มีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงาม คุณธรรมเป็นบ่อเกิดของจริยธรรม ที่แสดงออกให้เห็นถึงการปฏิบัติดี ปฏิบัติถูกต้อง อันเป็นผลมาจากความคิดที่สังคม หรือบุคคลมีความเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ดี เป็นกรอบกำหนดไว้เพื่อให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความร่มเย็นเป็นสุข มีความรักความสามัคคี และมีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

1.6.2 ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทในการนำพาชุมชนสู่การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการและกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนให้อยู่ดี มีสุขได้ ชุมชนที่ประสงค์ความสำเร็จในการพัฒนาไม่ว่าจะมิติใด ๆ ก็ตามล้วนแล้วแต่มีผู้นำเป็นปัจจัยความสำเร็จทั้งสิ้น ผู้ที่สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ สามารถสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนได้และสามารถชักจูงผู้ติดตามไปสู่เป้าหมาย

1.6.3 ผู้นำด้านการรู้จักเหตุ หมายถึง การรู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินกิจการต่าง ๆ รู้เข้าใจสิ่งที่ตนจะต้องประพฤติ

ปฏิบัติตามเหตุผล เช่น มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการจะต้องทำอะไร จึงจะเป็นเหตุให้บรรลุผลสำเร็จที่เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น ๆ

1.6.2 ผู้นำด้านการรู้จักผล หมายถึง การจัดจุดมุ่งหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติเข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำรู้ว่าที่ตนทำอยู่อย่างนั้น ๆ ดำเนินชีวิตอย่างนั้นเพื่อประสงค์ ประโยชน์อะไรหรือควรจะได้บรรลุถึงผลอะไรที่มีหน้าที่ตำแหน่งฐานะการงานอะไร

1.6.3 ผู้นำด้านการรู้จักตน หมายถึง การรู้จักตนเองโดยฐานะกำลังความรู้ความถนัดความสามารถและคุณธรรมว่ามีเท่าไรอย่างไรแล้วประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมและดำเนินการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตลอดจนแก้ไขพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

1.6.4 ผู้นำด้านการรู้จักประมาณ หมายถึง รู้ประมาณรู้จักพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภคในการใช้จ่ายทรัพย์รู้จักความพอเหมาะพอดีการปฏิบัติกิจและทำการต่าง ๆ ทำทุกอย่าง ด้วยความเข้าใจชอบใจหรือเอาแต่ใจของตนแต่ทำตามความพอดีแห่งเหตุปัจจัยหรือองค์ประกอบทั้งหลายที่จะลงตัวให้เกิดผลดีงามตามที่มองเห็นด้วยปัญญา

1.6.5 ผู้นำด้านการรู้จักเวลา หมายถึง รู้กาลเวลาอันเหมาะสมและระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจทำหน้าที่การงานปฏิบัติการต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไรและทำให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา ให้ถูกเวลาตลอดจนรู้จักประมาณเวลาและวางแผนการใช้เวลา

1.6.6 ผู้นำด้านการรู้จักชุมชน หมายถึง การรู้จักถิ่นรู้จักชุมนุมรู้จักการอันควรประพฤติ ปฏิบัติในที่ชุมนุมชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหาควรต้องทำกิริยาอย่างนี้ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหาควรต้องทำกิริยา อย่างนี้ควรต้องพูดอย่างนี้ชุมชนมีระเบียบวินัยมีวัฒนธรรมประเพณีมีความต้องการอย่างนี้ควร เกี่ยวข้องควรต้องสงเคราะห์ควรบำเพ็ญประโยชน์

1.6.7 ผู้นำด้านการรู้จักบุคคล หมายถึง รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคลโดยอัธยาศัยความสามารถและคุณธรรมใคร ๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไรและรู้จักที่จะปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ด้วยดีไม่มีคติอะไรจะสัมพันธ์เกี่ยวข้องจะใช้จะยกย่องจะตำหนิหรือจะแนะนำสั่งสอนอย่างไร

1.6.8 สัปปุริสธรรม 7 หมายถึง คุณธรรม คุณงามความดี เป็นตัวคอยกำหนดให้คนประพฤติปฏิบัติดี หลักธรรมด้วยธรรม 7 ประการ ของสัปปุริสธรรม ซึ่งทุกคนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ และถือปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้ที่เป็นหัวหน้าต้องปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา สมควรต้องกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนอื่น และจะต้องบังคับใจตนเองให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม ซึ่งจะช่วยส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ประกอบด้วยหลักธรรมที่ 7 ประการ คือ

1. ธัมมัญญุตา แห่งสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง การรู้จักเหตุ และเข้าใจในหลักการระเบียบ และกฎเกณฑ์ของสิ่งต่าง ๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต โดยรู้จักว่าตนจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่มีอยู่อย่างไร สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำภายใต้เหตุ และผลอันถูกต้อง

2. อัตถัญญุตา แห่งสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง การรู้จักผล การเป็นผู้รู้จักผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำ สามารถรู้ถึงความมุ่งหมายของธรรมแต่ละอย่างได้ชัดเจน เช่น รู้ว่าประพฤติตามธรรมข้อนี้จะได้รับผลอย่างนี้ และรู้จักที่จะแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง และผู้อื่น เพราะเห็นด้วยปัญญาว่าเกิดผลดีจากการปฏิบัติ

3. อัตตัญญุตา แห่งสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง การรู้จักตน ความรู้จักประมาณตนในเรื่องต่าง ๆ ทั้งฐานะทางการเงิน และความเป็นอยู่ ฐานะหรือตำแหน่งในหน้าที่การงาน รวมไปถึงรู้จักสภาพความคิด และจิตใจของตน เมื่อรู้ว่าตนมีกำลัง มีความคิดอย่างไร มีอุปนิสัยอย่างไร เมื่อนั้น ย่อมที่จะสามารถวางตัวหรือปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมในสังคม

4. มัตตัญญุตา แห่งสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง การรู้จักประมาณ การเป็นคนรู้จักความพอดี หรือ ความพอเพียงในทุก ๆ ด้าน ทั้งความพอดีในตน ความพอเพียงในชีวิต รู้จักความพอดีในการพูด พอดีในการทำงาน พอดีในการหาทรัพย์ และพอดีในการจ่ายทรัพย์ ด้วยการรู้จักประมาณกำลังตนเอง

5. กาลัญญุตา แห่งสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง การรู้จักเวลา การเข้าใจในกาลเวลาอันสมควร และระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการทำกิจอันใด ๆ และพึงใช้กาลเวลานั้นให้เหมาะสม เช่น รู้ว่าเวลาไหนควร เวลาไหนไม่ควรทำ รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไร อะไรควรทำก่อน อะไรควรทำหลัง ด้วยการจัดลำดับของงาน และเวลาให้สัมพันธ์กัน รวมถึงรู้จักประมาณเวลาขณะทำสิ่งสิ่งนั้นให้เหมาะสม

6. ปริสัญญุตา แห่งสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง การรู้จักชุมชน การเป็นผู้รู้จักชุมชนถิ่นอาศัย หรือสังคมที่ตนอาศัยอยู่ รวมถึงรู้จักว่าชุมชนเหล่านั้นมีความต้องการอะไร มีความเห็นหรือข้อตกลงอย่างไร เมื่อทราบเช่นนั้นแล้ว ย่อมทำให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข และเกิดความร่วมมือจากชุมชนอย่างแท้จริง

7. ปุคคโลปรปรัญญุตา แห่งสัปปุริสธรรม 7 หมายถึง การรู้จักบุคคล การเป็นผู้รู้จักเลือกคบคน ใครควรคบหรือไม่ควรคบ และรู้จักว่าคนแต่ละคนมีอุปนิสัยใจคอที่แตกต่างกัน มีคุณธรรมต่างกัน มีความประพฤติต่างกัน มีหน้าที่การงานต่างกัน ดังนั้น จึงควรรู้จักเลือกคบหาคนที่ควรคบ ทำให้ได้คนดี คนทำงานเก่ง และเหมาะสมกับงาน

1.6.9 ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีสัญชาติไทย มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และมีอายุ 18 ปี ขึ้นไป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

- 2.1.1 ความหมายของพฤติกรรม
- 2.1.2 องค์ประกอบของพฤติกรรม
- 2.1.3 ความสำคัญของพฤติกรรม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น

- 2.2.1 ความหมายของผู้นำท้องถิ่น
- 2.2.2 ความสำคัญของผู้นำท้องถิ่น
- 2.2.3 คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม 7

- 2.3.1 ความหมายของหลักสัปปุริสธรรม 7
- 2.3.2 องค์ประกอบของหลักสัปปุริสธรรม 7
- 2.3.3 ความสำคัญของหลักสัปปุริสธรรม 7

2.4 การนำหลักสัปปุริสธรรมมาใช้ในการบริหารงาน

2.5 พื้นที่ศึกษาในการวิจัย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behaviors) หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ทั้งทางด้านจิตใจซึ่งไม่สามารถสังเกตได้ และด้านการแสดงออกซึ่งสามารถสังเกตได้ ซึ่งการกระทำทั้งสองชนิดเกิดจากการควบคุมหรือสั่งการของระบบประสาทส่วนกลาง คือ สมองและไขสันหลัง ฤกษ์ชัย คุณูปการ และคณะ (2545) จำแนกพฤติกรรมมนุษย์ เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) พฤติกรรมภายนอกหรือการแสดงออกของมนุษย์ (Overt Behaviors) หมายถึง การกระทำ หรือการแสดงออกด้านกิริยาท่าทางต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การเดิน การพูด การเล่น การแสดงสีหน้าและ กิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งบุคคลสามารถใช้เป็นสื่อหรือสัญญาณในการสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ชนิดแรก คือ พฤติกรรมภายนอกที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัสโดยตรง เรียกว่า พฤติกรรม โมลาร์ (Molar Behavior) เช่น การเดิน การนั่ง การพูด ชนิดที่สอง คือ พฤติกรรมภายนอกที่ไม่สามารถสังเกต ได้ด้วยประสาทสัมผัสโดยตรง แต่สามารถสังเกตได้ด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior) เช่น การเต้นของหัวใจ การย่อยอาหารของกระเพาะ การตรวจคลื่นสมอง การตรวจหาปริมาณน้ำตาลในเลือด ทั้งพฤติกรรมโมลาร์และพฤติกรรมโมเลกุล มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถวัด หรือนับจำนวน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการอธิบาย หรือทำนายพฤติกรรมภายในของบุคคลได้

2) พฤติกรรมภายในหรือจิตใจของมนุษย์ (Invert Behaviors) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และคำอื่น ๆ ทางด้านจิตวิทยา เช่น การรับรู้ เจตคติ อารมณ์ ความจำ หรือประสบการณ์ พฤติกรรมภายในมีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถสังเกตได้ด้วยตาเปล่าหรือเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ตัวอย่าง พฤติกรรมภายในซึ่งเกิดจากการสั่งการของสมอง เช่น สมองส่วนที่เรียกว่า คอร์เทก (Cortex) จะทำหน้าที่ควบคุมการเรียนรู้ การให้เหตุผล และการมีวิจารณญาณ สมองส่วนที่เรียกว่า ระบบลิมปิค (Limbic System) ประกอบด้วย ต่อมไฮโปทาลามัส (Hypothalamus) ฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) และอมิกดาลา (Amygdala) จะทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมทางด้านจิตวิทยา เช่น แรงจูงใจ อารมณ์ ความจำ และความ ต้องการทางเพศ

นักจิตวิทยาศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์โดยมีความเชื่อว่า พฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งเร้าใดในทางบวก ก็จะแสดงออกหรือแสดงกิริยาท่าทางโต้ตอบต่อสิ่งเร้านั้นในทางบวก ในทำนองเดียวกัน เมื่อบุคคลมีความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งเร้าใดในทาง ลบ ก็จะแสดงกิริยาท่าทางโต้ตอบต่อสิ่งเร้านั้นในทางลบด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การที่บุคคลแสดงออก เกี่ยวกับพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งหลาย ๆ ครั้ง หรือถูกกดดันห้อมล้อมด้วยพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง หลาย ๆ ครั้ง การกระทำดังกล่าวสามารถส่งผลกระทบให้ผู้นั้นมีความรู้สึกทางบวกหรือทางลบต่อพฤติกรรม ดังกล่าวได้

ฤกษ์ชัย คุณูปการ และคณะ (2545) อธิบายความสัมพันธ์ของพฤติกรรมภายในกับพฤติกรรมภายนอกว่ามี 3 ลักษณะ ดังนี้

1) พฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมปกติของมนุษย์มักจะเกิดจาก การที่บุคคลมีความรู้สึก ความคิด หรือความต้องการขึ้นมาก่อน จากนั้นจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความรู้สึกนึกคิดหรือความต้องการดังกล่าว เช่น ความหิวทำให้บุคคลหาอาหาร มารับประทาน หรือบุคคลไม่ต้องการเสื่อมเสียชื่อเสียง จึงประพฤติปฏิบัติตนตามกติกาสังคม แนวความคิดว่า พฤติกรรมภายในกำหนดพฤติกรรมภายนอก มักจะเป็นพื้นฐานความคิดของนักพัฒนาที่มุ่งเน้นแก้ปัญหาสังคม โดยมีความเชื่อว่า การพัฒนาความคิดและจิตสำนึกของบุคคลให้สูงขึ้น พัฒนาคนให้เป็นคนดี จะส่งผลให้สังคม พัฒนาไปในทางบวก และสมาชิกของสังคมมีชีวิตความเป็นอยู่ที่สงบสุข

2) พฤติกรรมภายนอกเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายใน มักจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่ปกติ เช่น หลังจากบุคคลประสบอุบัติเหตุแล้วเกิดความกลัวและคิดหาวิธีป้องกันอุบัติเหตุดังกล่าว หรือหลังจากบุคคล กระทำความผิดแล้วสำนึกได้ว่าไม่ควรกระทำ ตลอดจนเมื่อบุคคลกระทำหรือถูกกดดันให้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้เขาเกิดความเคยชินและเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดจากไม่ยอมรับไปเป็นยอมรับและเต็ม ใจปฏิบัติพฤติกรรมนั้น แนวความคิดว่า พฤติกรรมภายนอกเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายใน มักจะเป็น ความคิดพื้นฐานของนักจิตวิทยาสังคม นักบริหารจัดการ และนักพัฒนาที่มุ่งแก้ปัญหาสังคม โดยมีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงระบบหรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่ม องค์กรและสังคมให้เอื้อ ประโยชน์ต่อเป้าหมายของกลุ่มองค์กรและสังคม จะเป็นเงื่อนไขที่มีผลกดดันให้บุคคลพัฒนาความคิด จิตสำนึก อุดมการณ์และพฤติกรรมให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือระบบที่เปลี่ยนแปลงไป

3) พฤติกรรมของมนุษย์เป็นกระบวนการต่อเนื่อง การแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งของ มนุษย์ มักเกิดจากการสลับกันอย่างต่อเนื่องของพฤติกรรมภายในกำหนดพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรม ภายนอกกำหนดพฤติกรรมภายใน เช่น พฤติกรรมไปเยี่ยมเพื่อนอย่างสม่ำเสมอ เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ระหว่างพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกสลับกันหลายขั้นตอน ดังนี้ (1) ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งคิดถึงเพื่อนจึงเดินทางไปเยี่ยมเยียน (พฤติกรรมภายในกำหนดพฤติกรรม ภายนอก) (2) ทั้งสองฝ่ายพูดคุยกันอย่างสนิทสนมทำให้คิดถึงกันมากขึ้น (พฤติกรรมภายนอกกำหนด พฤติกรรมภายใน) (3) ยิ่งคิดถึงมากก็ยิ่งไปเยี่ยมเยียนเพื่อนบ่อยมากขึ้น (พฤติกรรมภายในกำหนดพฤติกรรมภายนอก)

จากตัวอย่างแสดงว่า เราสามารถวิเคราะห์และจำแนกพฤติกรรมไปเยี่ยมเพื่อนออกเป็น 3 ขั้นตอนที่มีความต่อเนื่องกัน หรือเรียกว่า การศึกษาพฤติกรรมแบบแยกส่วน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนสามารถวิเคราะห์เหตุและผลได้ กล่าวคือ ขั้นที่ 1 ความคิดถึงเป็นสาเหตุให้เดินทางไปเยี่ยมเพื่อน ขั้นที่ 2 การพูดคุย อย่างสนิทสนม หรือความสนิทสนมเป็นเหตุให้เกิดความผูกพัน ขั้นที่ 3 ความผูกพันเป็นเหตุให้เกิดการเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ จากการวิเคราะห์เหตุผลในแต่ละขั้นตอน สรุปได้ว่า พฤติกรรมไปเยี่ยมเพื่อนอย่างสม่ำเสมอในครั้งนี้ มีสาเหตุที่สำคัญ 3 ประการ 1) ความคิดถึง 2) ความสนิทสนม และ

3) ความผูกพันเมื่อทราบสาเหตุของพฤติกรรมแล้ว ก็สามารถควบคุมไม่ให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวได้ เช่น ไม่ต้องการให้มีการเยี่ยมเยียนกันต่อไป เราก็ต้องทำให้ความคิดถึงความสนิทสนม และความผูกพันของทั้งสองฝ่ายลดน้อยลงหรือหมดไปในทำนองเดียวกันก็สามารถเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เช่น ถ้าต้องการให้มีการเยี่ยมเยียนกันและกัน เราก็ต้องทำให้ทั้งสองฝ่ายคิดถึงกัน มีความสนิทสนมและความผูกพันซึ่งกันและกัน

ธารทิพย์ พจน์สุภาพ และคณะ (2563) พฤติกรรมเชิงนวัตกรรมของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งบุคลิกภาพจะเป็นเหมือนกระจกสะท้อนลักษณะนิสัย ความมั่นคงภายในจิตใจของบุคคล รวมถึงรูปแบบความคิด ความรู้สึก การรับรู้ที่ ไม่แปรเปลี่ยนตามเวลามีนักทฤษฎีหลายท่านได้อธิบายและพัฒนาแบบทดสอบในการวัดบุคลิกภาพ เช่น แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF ของ Raymond Cattell แบบจำลองการวัดบุคลิกภาพ 3 มิติของ Hans Eysenck รวมถึงแบบจำลองตามทฤษฎีบุคลิกภาพ 5องค์ประกอบ ของกลุ่มนักจิตวิทยาซึ่งให้ความสำคัญกับปัจจัยบุคลิกภาพใหญ่ 5 ประการ ได้แก่บุคลิกแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกแบบหวั่นไหวไม่เสถียรทางอารมณ์ บุคลิกแบบเปิดเผยแสดงตน บุคลิกแบบประนีประนอมและเห็นใจ และบุคลิกแบบมีจิตสำนึกรู้ผิดชอบ โดยแต่ละปัจจัยบุคลิกภาพ จะมีลักษณะเป็นพิสัยแบบ 2 ด้านจากการศึกษางานวิจัยในอดีตแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบุคลิกภาพลักษณะของบุคคล นำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการสรรหาบุคลากร เมื่อพนักงานที่มีประสิทธิภาพ มีความเชื่อในอำนาจภายในตนสูงพวกเขาย่อมจะมีการดำเนินการตามแนวคิดใหม่ๆ และลดความรู้สึกของอารมณ์ด้านลบต่องาน บุคคลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองย่อมสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้โดยง่ายและใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ซึ่งส่งผลดีต่อการสร้างพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมในการทำงานงานวิจัยที่นำทฤษฎีบุคลิกภาพแบบคุณลักษณะและแนวคิดทางจิตวิทยาเกี่ยวกับตนเอง มาอธิบายพฤติกรรมเชิงนวัตกรรม

Cigna Thailand (2564) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ การแสดงออก รวมไปถึงความคิด ความรู้สึกที่มนุษย์มักเปิดเผยออกมา ซึ่งมักถูกตัดสินให้เป็นไปใน 2 รูปแบบ คือ ความดีและความชั่ว

สุดา เทพกำเนิด (2552) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์กระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตามไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการณ์กระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าการกระทำนั้นจะพึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ก็ตาม ดังนั้น การเดิน การคิดการตัดสินใจการปฏิบัติตามหน้าที่ การละทิ้งหน้าที่เป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น

หัสดิน แก้ววิชิต (2559) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมและกระบวนการทางจิต โดยสามารถขยายความได้ว่า การกระทำของบุคคลหรือปฏิกิริยาภายในร่างกายที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้ผ่านประสาทสัมผัส หรือใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ และประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เป็นกระบวนการภายในจิตใจที่สามารถสังเกตได้ทางอ้อมผ่านการกระทำหรือการแสดงออก ซึ่งจากความหมายจึงทำให้สามารถแบ่งชนิดของพฤติกรรมได้ กุลนาถ ทีปประพันธ์ณี (2563) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์ ความหมายของพฤติกรรมมนุษย์

พฤติกรรม (Behavior) คือ กิริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อาการแสดงออกต่าง ๆ เหล่านั้น อาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตได้หรือวัดได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน การคิด การเต้นของหัวใจ เป็นต้น ส่วนสิ่งเร้าที่มากระทบแล้วก่อให้เกิดพฤติกรรมก็อาจจะเป็นสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) และสิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus) สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย สิ่งเร้าภายในนี้จะมีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นเด็กให้แสดงพฤติกรรม และเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นในสังคม สิ่งเร้าใจภายในจะลดความสำคัญลง สิ่งเร้าภายนอกทางสังคมที่เด็กได้รับรู้ในสังคมจะมีอิทธิพลมากกว่าในการกำหนดว่าบุคคลควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างใดต่อผู้อื่น สิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ หู ตา คอ จมูก การสัมผัส สิ่งเร้าที่มีอิทธิพลที่จะจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ได้แก่ สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคล เกิดความพึงพอใจที่เรียกว่า การเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่พอใจทำให้บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น เช่น คำชมเชย การยอมรับของเพื่อน ส่วนการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่ไม่พอใจหรือไม่พึงปรารถนานำมาใช้เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้น้อยลง เช่น การลงโทษเด็กเมื่อลักขโมย การปรับเงินเมื่อผู้ขับขี่ยานพาหนะไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น มนุษย์โดยทั่วไปจะพึงพอใจกับการได้รับการเสริมแรงทางบวกมากกว่าการเสริมแรงทางลบ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ การแสดงออก รวมไปถึงความคิด ความรู้สึกที่มนุษย์มักเปิดเผยออกมา ซึ่งมักถูกตัดสินให้เป็นไปใน 2 รูปแบบ คือ ความดีและความชั่ว

2.1.1 องค์ประกอบของพฤติกรรม

ปรเมศร์ กลิ่นหอม (2552) ได้กล่าวว่าการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั้น เป็นผลมาจากการผสมผสานขององค์ประกอบต่าง ๆ ในตัวมนุษย์ แล้วจึงถูกกล่อมเกลาด้วยสิ่งแวดล้อม ในบทนี้จะกล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ที่เป็นองค์ประกอบภายในตัวมนุษย์เอง ได้แก่

การรับรู้ สติปัญญา การคิด เจตคติ และอารมณ์

การรับรู้ (Perception) ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายจากการสัมผัส

การรับรู้จึงต้องกระบวนการสัมผัส โดยเริ่มตั้งแต่การมีสิ่งเร้ามากระทบกับอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า และส่งประสาทไปยังสมองเพื่อการแปลความ

องค์ประกอบของการรับรู้

1) สิ่งเร้า ได้แก่วัตถุ แสง เสียง กลิ่น รสต่าง ๆ

2) อวัยวะรับสัมผัส ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง ถ้าไม่สมบูรณ์จะทำให้สูญเสียการรับรู้ได้

3) ประสาทในการรับสัมผัส เพื่อเป็นตัวกลางส่งกระแสประสาทจากอวัยวะรับสัมผัสไปยังสมองส่วนกลางเพื่อการแปลความต่อไป

4) ประสบการณ์เดิม การรู้จัก การจำได้ ทำให้การรับรู้ได้ดีขึ้น

5) ค่านิยม ทัศนคติ เช่นการวาดรูปเหรียญ เด็กยากจนวาดเหรียญใหญ่กว่าเด็กมีเงินรับรู้ว่า เหรียญมีค่ามาก

6) ความใส่ใจ ความตั้งใจ ข้อมูลที่สิ่งกระทบกับอวัยวะรับสัมผัสอาจสูญหายได้ถ้าไม่มีความตั้งใจ สนใจรับรู้

7) สภาพจิตใจอารมณ์ เช่นการคาดหวัง ความดีใจ เสียใจ

8) ความสามารถทางสติปัญญา ทำให้รับรู้ได้เร็ว รวมทั้งความสามารถในการประมวลความรู้เพื่อแปลความได้เร็วขึ้น

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2559) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมคือการแสดงออก หรือ การกระทำของบุคคลต่อสิ่งที่มากระทบ หรือมาเร้าเรา โดยคนเราจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดก็ตาม เขาจะต้อง

1) รับรู้/ความเชื่อ (Perceive/Believe) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

2) ความคิด/ทัศนคติ (Attitude/Thinking) จึงจะเกิดการแสดงออกพฤติกรรมซึ่งก็แบ่งเป็นทางบวก หรือทางลบ ด้วยผู้รับรู้ เป้าหมาย สถานการณ์ ประกอบกับ ความคิดหรือ ทัศนคติที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมาของพนักงาน ทั้งคำพูด บุคลิกภาพแตกต่างกัน

อรุณีย์ โรจนไพบูลย์ (2561) ได้กล่าวว่า เรากำลังจะแสดงพฤติกรรมใดอยู่ขณะนี้ที่ปรากฏชัดในชีวิตประจำวันเรามักจะพบเจอทุกวัน เช่น การขึ้นรถประจำทาง การทานข้าว การเดิน รวมถึงเหตุการณ์บางอย่าง เช่น การคิด ความจำ การลืม เป็นต้น พระท่านเรียกอายตนะภายใน-ภายนอก มากกระทบต่อกัน หรือ สิ่งเร้า - การตอบสนอง กล่าวคือ อายตนะภายใน (แดนรับรู้ด้านใน) ที่มีสิ่งเร้ามา กระตุ้น (อายตนะภายนอก) ให้เกิดปฏิกิริยา หรือ การกระทำออกมา เช่น การสัมผัสทั้ง 5 รับรู้ได้ด้วย ประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน 5 ทวาร คือ โสตสัมผัส (หู - ได้ยินเสียง) จักษุสัมผัส (ตา - เห็นรูป) ชิวหา สัมผัส (ลิ้น - ได้รับรส) ฆานสัมผัส (จมูก - ได้กลิ่น) และ ทางผิวหนัง (กาย - สัมผัสรับรู้) ล้วนแต่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันทั้งสิ้น บางคนอาจจะมี หรือเรียกอีกอย่าง คือ การมีสัมผัสที่หก (Six send) การรับรู้จิตใจ วิญญาณ หูทิพย์ ตาทิพย์ ทางพระพุทธศาสนาถือว่า เป็นจริงได้ แต่มิใช่หนทางดับทุกข์ จะเน้นที่การฝึกจิตมากกว่า ส่วนพฤติกรรมภายในนั้น เราต้องอาศัยเครื่องมือตรวจสอบ วัดได้ด้วยอุปกรณ์ภายนอก เช่น การเต้นของหัวใจ การใช้สติปัญญา การจำ

ชิษณุพงศ์ โคตรบัณฑิต (2552) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม เป็นผลของการเลือกปฏิกิริยาที่เหมาะสมที่สุดมาต้องสนองสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการสร้างบ้านใหม่ ย่อมต้องมีเป้าหมายว่าจะให้ได้

บ้านที่มีรูปร่างลักษณะอย่างไร เจ้าของบ้านจะต้องเลือกการตอบสนองอยู่ตลอดเวลา เช่น แบบแปลน วัสดุก่อสร้าง นายช่างผู้มีฝีมือ ทำเล คนตัดสินใจร่วมกัน เป็นต้น

บุรฉัตร จันทร์แดง (2562) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม มนุษย์นั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน ได้แก่ เป้าหมาย ความพร้อม สถานการณ์ การแปลความหมายการตอบสนองผลลัพธ์ที่ตามมาและปฏิกิริยาต่อความผิดหวัง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นทั้งสิ้น นับว่าเป็น เงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมของ มนุษย์นั่นเอง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การรับรู้ สติปัญญา การคิด เจตคติและอารมณ์ องค์ประกอบจะเกิดจากสิ่งเร้า อวัยวะรับสัมผัส การรู้จักการจำได้ทำให้การรับรู้ได้ดีขึ้น ค่านิยม ทัศนคติ ความใส่ใจ ความตั้งใจ สนใจรับรู้ สภาพจิตใจอารมณ์ เช่น การคาดหวัง ความดีใจ เสียใจ ความสามารถทางสติปัญญา ทำให้รับรู้ได้เร็ว

2.1.2 ความสำคัญของพฤติกรรม

ลภัสลดา สมบูรณ์ (2564) ได้กล่าวว่า 1) ทำให้เกิดความเข้าใจ และสามารถทำนายและควบคุมพฤติกรรมของตนเอง 2) ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถทำนายและควบคุมพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา 3) ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถทำนายและควบคุมพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน 4) ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมของผู้บริหาร บุคคลอื่น และสภาวะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายขององค์การ

1) ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจตนเอง คือ จากการศึกษาธรรมชาติพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจตนเองไปด้วย จากความเข้าใจตนเองก็นำไปสู่การยอมรับตนเอง และได้แนวทางปรับตน พัฒนาตน เลือกเส้นทางชีวิตที่เหมาะสมแก่ตน

2) ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจผู้อื่น คือ ความรู้ด้านพฤติกรรมอันเป็นข้อสรุปจากคนส่วนใหญ่ ช่วยเป็นแนวทางเข้าใจบุคคลใกล้ตัวและผู้แวดล้อม ช่วยให้ยอมรับข้อดีข้อจำกัดของกันและกัน ช่วยให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับ มีสัมพันธภาพที่ดี และช่วยการจัดวางตัวบุคคลได้เหมาะสมขึ้น

3) ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมช่วยบรรเทาปัญหาสังคม คือเรื่องปัญหาสังคมอันมีปัจจัยหลายประการนั้น ปัจจัยของปัญหาสังคมที่สำคัญมากส่วนหนึ่งมาจากปัญหาพฤติกรรมของบุคคลในสังคม อาจจะเป็นปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ลักขโมยความเชื่อที่ผิด การลอกเลียนแบบที่ไม่เหมาะสม ความรุนแรงของพฤติกรรมเชิงลบ ฯลฯ ซึ่งความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมจะช่วยให้ได้แนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการปรับตัวของบุคคล เป็นต้น

4) ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมช่วยเสริมสร้างพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ จากความเข้าใจในอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมต่อพฤติกรรม ช่วยให้ผู้ศึกษารู้จักเลือกรับปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาตนทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ช่วยให้เข้าใจธรรมชาติภายในตน เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นแนวทางสู่การเสริมสร้างพัฒนาตนและบุคคลอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมเฉพาะรายต่อไป

ลภัสลดา สมบูรณ์ (2564) ผู้บริหารในยุคแรก ๆ มองบุคคลว่าเป็นปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องจักร เครื่องกล ต่อมาได้มีความพยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพให้คนทำงานได้มากขึ้นเร็วขึ้น โดยการจูงใจด้วยเงินและวัตถุเป็นหลัก ที่เรียกว่า “การบริหารเชิงวิทยาศาสตร์” แต่พบว่าวิธีการให้ความสำคัญกับมนุษยสัมพันธ์ไม่ได้คำตอบที่ดีกับการบริหารจึงมีการใช้วิธีการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ ที่ทำให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมขององค์การอันเป็นที่มาของการศึกษาพฤติกรรมองค์การ ซึ่งการศึกษาดังกล่าว มีอิทธิพลอย่างมากต่อแนวคิดการบริหารในปัจจุบัน เนื่องจากการบริหารเป็นกระบวนการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น พฤติกรรมของบุคคลในองค์การจึงมา ผลผลิตและประสิทธิผลขององค์การเนื่องจากการบริหารงานเป็นกระบวนการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น และการบริหารเป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ และการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์เป็น ปัจจัยที่มีความต้องการ มีความรู้สึกและอารมณ์ ดังนั้น การที่จะบริหารจัดการให้มนุษย์ทำงานได้สำเร็จ เกิดประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายขององค์การ ตลอดจนสามารถแข่งขันและทำให้องค์การอยู่รอดได้นั้น ผู้บริหาร จำเป็นต้องทำการศึกษาพฤติกรรมภายในองค์การ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมใน องค์การได้ ตลอดจนสามารถควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การศึกษาพฤติกรรมองค์การมีความสำคัญต่อผู้บริหารดังต่อไปนี้

1. ทำให้เกิดความเข้าใจ และสามารถทำนายและควบคุมพฤติกรรมของตนเอง การศึกษาพฤติกรรมองค์การจะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจพฤติกรรมและความรู้สึกของตนเอง เช่น มีความเข้าใจ ในความรู้สึก ความต้องการ และแรงจูงใจของตนเอง ทำให้ทราบธรรมชาติ จุดอ่อนและจุดแข็งของพฤติกรรมของตนเอง ตลอดจนปัจจัยที่เป็นสาเหตุ ทำให้สามารถทำนายและควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ เช่น นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมและความสามารถในการตัดสินใจ การตอบสนอง การควบคุมอารมณ์และความเครียดต่าง ๆ การพัฒนาการสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการบริหารงานในอาชีพของตน

2. ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถทำนายและควบคุมพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา เนื่องจากผู้บริหารจำเป็นต้องรับผิดชอบในการวางแผน การจัดองค์การและการควบคุมให้มีการทำงานที่นำไปสู่ผลสำเร็จขององค์การ การศึกษาพฤติกรรมองค์การจะทำให้ผู้บริหารเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน เข้าใจปัจจัยสาเหตุของพฤติกรรมจึงทำให้ผู้บริหารเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องสามารถทำนายได้ว่า ถ้าใส่ปัจจัยหรือตัวแปรใดเข้าไป จะส่งผลให้เกิด

พฤติกรรมอะไรขึ้นซึ่งนำมาสู่การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมในองค์การด้วยการควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3. ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถทำนายและควบคุมพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากผู้บริหารจำเป็นต้องทำงานและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในองค์การการเข้าใจกระบวนการเกิดทัศนคติของบุคคล การเข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคลกระบวนการกลุ่มที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมภายในองค์การ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและการเมืองภายในองค์การ จะช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ ในองค์การ ทำให้สามารถทำนายและนำมาใช้ในการสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

4. ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมของผู้บริหาร บุคคลอื่น และสภาวะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องใน การกำหนดนโยบายขององค์การ เนื่องจากผู้บริหารมีหลายระดับผู้บริหารในระดับที่อยู่เหนือขึ้นไปจะมีอิทธิพลต่อผู้บริหารในระดับรองลงมา และบุคคลอื่นและสภาวะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายการบริหารจะมีอิทธิพลต่อผู้บริหารระดับสูง เช่น ผู้บริหารจากส่วนกลาง ผู้ตรวจราชการ ผู้ถือหุ้น รวมทั้งคู่แข่ง (Competitors) ผู้ส่งวัตถุดิบให้ (Suppliers) และลูกค้าขององค์การ ตลอดจนสภาพแวดล้อม เทคโนโลยี พฤติกรรมองค์การจึงเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีความเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริหารที่อยู่เหนือขึ้นไปและบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายขององค์การ และสามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อนโยบายขององค์การซึ่งนำมาสู่การเจรจาต่อรอง การวางแผน การจัดองค์การและการควบคุมให้องค์การมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายขององค์การ

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรม ช่วยเสริมสร้างพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาตนทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาพฤติกรรมองค์การจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้นำหรือผู้บริหาร กล่าวคือ ทำให้ผู้บริหารเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชา เข้าใจเพื่อนร่วมงานตลอดจนเข้าใจผู้บริหารและบุคคลอื่น และสภาวะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายโดยความเข้าใจเหล่านี้จะทำให้สามารถทำนาย พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นและสามารถปรับปรุงพฤติกรรมตนเอง จูงใจ สนับสนุน และควบคุมพฤติกรรมของ บุคคลอื่นอันเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารตนเองและบุคคลรอบข้างและทำให้องค์การ ประสบความสำเร็จได้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น

ความหมายเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น ได้มีนักวิจัย นักวิชาการ ได้ให้ความหมายที่แตกต่างกันไว้ ดังนี้

2.2.1 ความหมายของผู้นำท้องถิ่น

บุญทัน ดอกไธสง (2546) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น (Leader) หมายถึง การนำและช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงานและองค์การที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ปลัดกระทรวง คณบดี ฯลฯ

สุทธิชา ศรีหนูสุด (2563) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับการยอมรับ จากกลุ่ม (ผู้ตาม) ให้มีอำนาจหรืออิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางและการดำเนินงานของกลุ่มโดยมีเป้าหมาย บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีศิลปะที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่นนำบุคคลเหล่านั้นไปโดยได้รับความไว้วางใจ และเชื่อใจอย่างเต็มที่อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือความร่วมมือและความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงจัง

สุเมธ แสงนิ่มนวล (2552) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น (Leader) หมายถึง ลักษณะ 3 ประการ ดังนี้ 1) มีความสามารถชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามได้ 2) มีสถานการณ์เป็นตัวกำหนด 3) มีการเลือกตั้ง ทำให้ได้รับการยอมรับ จากความหมายในประการแรก ผู้นำต้องสามารถจูงใจให้คนทำหรือไม่ทำอะไรตามที่ต้องการด้วยความเต็มอกเต็มใจได้ เช่น ผู้นำด้านลัทธิความเชื่อ หรือ ผู้นำกลุ่มคนที่รวมตัวกันขึ้นจากการชักจูงให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งทางการเมืองหรือเพื่อทำประโยชน์ต่อสังคม ประการที่สอง สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดว่า ใครจะเป็นผู้นำในสถานการณ์นั้น ๆ เช่น บนรถเมล์ที่เรานั่ง จะถือว่าคนขับเป็นผู้นำส่วนผู้โดยสารเป็นผู้ตาม เขาขับให้เรานั่ง แสดงว่าเราเต็มใจไปกับเขา เพราะถ้าไม่เต็มใจ เราคงไม่นั่งให้เขาขับพาเราไปในที่ต่าง ๆ เช่นเดียวกับไกด์ที่เรายินยอมให้เป็นผู้นำเที่ยวในสถานที่ที่เราไม่เคยไป เป็นต้น ประการที่สาม มีการเลือกตั้ง คือ ผ่านการเลือกของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จนถึงกลุ่มคนขนาดใหญ่ ซึ่งตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เราจะถือเอาจากบุคคลที่เสียงส่วนใหญ่ลงมติเลือกให้เขาเป็นผู้นำเกี่ยวกับคำว่าผู้นำนี้ องค์พระสัมมา สัมพุทธเจ้าซึ่งเป็นศาสดาของศาสนาพุทธก็ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างของผู้นำในระดับโลก จนได้รับการเรียกขานว่า นายโก หรือนายก ซึ่งแปลว่า ผู้นำ

ชุตินันท์ แดงสกล (2556) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่น คือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการให้มีตำแหน่งเป็นหัวหน้า โดยมีอำนาจตัดสินใจในการกำหนดปัญหา วางแผน และรับผิดชอบต่อความอยู่รอดหรือการพัฒนาขององค์การ

สถาบันพระปกเกล้า (2562) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และหมายความรวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึงแต่เฉพาะนายกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น จะไม่ครอบคลุมถึงตำแหน่งอื่น อย่างไรก็ดีในทางกฎหมายบัญญัติให้หมายความรวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองด้วย เนื่องจากเดิมพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารเทศบาลเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ

คณะเทศมนตรีและรูปแบบนายกเทศมนตรี และต่อมาพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้เหลือเพียงรูปแบบนายกเทศมนตรีโดยให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ดังนั้น ในบริบทปัจจุบันจึงทำความเข้าใจได้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ไม่ได้หมายความรวมถึงผู้ช่วยเหลืออื่น ได้แก่ รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เลขานุการ และที่ปรึกษาของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนไม่ได้หมายความรวมถึงผู้บริหารในส่วนของข้าราชการประจำ อาทิ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการสำนัก/กองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการและพนักงานของท้องถิ่นแต่อย่างใด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ผู้ที่สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี สามารถสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนได้ และสามารถชักจูงผู้ติดตามไปสู่เป้าหมายร่วมที่ผู้นำคนเดียวไม่สามารถทำได้ เป็นผู้มีความสามารถชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามได้ เช่น ผู้นำท้องถิ่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ เป็นต้น

2.2.2 ความสำคัญของผู้นำท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539) ได้กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่ารัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้น ย่อมมีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุข ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต (Well Being) อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (National Security) แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความมุ่งประสงค์ของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นสามารถสรุปได้ดังนี้

(1) เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(2) ทำให้ประชาชนรู้จักท้องถิ่นการปกครองตนเอง (Self - Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน โดยเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง

(3) เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ขณะที่แต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้การแบ่งเบาภาระดังกล่าวทำให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานของรัฐบาลจะมีมากขึ้น

(4) สามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

(5) เป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคต

(6) ยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

อัญธิชา มั่นคง (2558) การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการบริหารราชการแผ่นดินไทย เนื่องมาจากการปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิ์ และหน้าที่พลเมือง อันจะนำไปสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชน รู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น

ชุตินันท์ แดงสกล (2556) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญในองค์กรปัจจุบัน ไม่ว่าผู้นำนั้นจะจำกัดอยู่ในระดับครอบครัว องค์กรหรือประเทศชาติ ผู้นำนั้นเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ชี้บ่งบอกทางของความเจริญ หรือความเสื่อมความเป็นผู้นำ หรือภาวะผู้นำยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมสร้างให้ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ในฐานะหัวหน้างานสามารถควบคุมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย นโยบาย แผนงาน หรือความต้องการของหัวหน้างาน ดังนั้น องค์กรทุกองค์กรจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ เพื่อที่จะนำองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ และนำไปสู่ความสำเร็จตามนโยบายขององค์กร

พิชญ์ณิฐา พรรณศิลป์ และคณะ (2560) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบริหารองค์กร เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำ เป็นผู้กำหนดนโยบายกำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน และกำหนดเป้าหมายตลอดจนวิธีการดำเนินงาน เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางเพื่อให้การบริหารองค์การบรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐ และจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ มีส่วนรับผิดชอบ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามผลการปฏิบัติงาน การปรับปรุงคุณภาพ ผู้บริหารมืออาชีพต้องสร้างวัฒนธรรม โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานประสบผลสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาตนเองคิดได้เอง ตัดสินใจได้เอง พัฒนาได้เอง ของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้บริหารต้องแสดงออกอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอเกี่ยวกับวัฒนธรรมขององค์การเพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติ จนสามารถเลือกการกระทำที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ผู้บริหารจึงต้องสร้างความรู้สึกประสบความสำเร็จให้แก่บุคลากร แต่ละคนและทุกคน จนเกิดภาพความเป็นผู้นำในทุกระดับและนำไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน และกำหนดเป้าหมายตลอดจนวิธีการดำเนินงาน ในฐานะหัวหน้างานสามารถควบคุมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย นโยบาย แผนงาน อีกทั้งความมั่นคงแห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

2.2.3 คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น

ยงยุทธ์ เกษสาคร (2544) ได้กล่าวว่า ผู้นำท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้นำ ได้แก่ ผู้นำที่มุ่งแสวงหามรรควิธีที่จะนำผู้ร่วมงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานตามที่กำหนดไว้ 2) การแสดงออกในรูปของพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ความสามารถในการตัดสินใจ กล้าคิด กล้าทำ มีความรับผิดชอบและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อก่อให้เกิดผลในแง่ของความมีพลังอำนาจและอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน 3) การแสดงออกซึ่งศักยภาพ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้นำที่มีความเป็นผู้นำสูงจะต้องสามารถแสดงบทบาทในการนำด้วยบารมี และความมีอิทธิพลเหนือกลุ่มบุคคลอื่นได้ในทุกสถานการณ์ 4) ความเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่ฝึกฝนอบรมพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จากประสบการณ์การเรียนรู้ดังเช่น ผู้นำที่สำเร็จการอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร หรือผู้นำที่ผ่านการอบรมในสาขาวิชาเฉพาะ มีความรู้ความชำนาญในด้านเทคนิคสูง (Technical Skill) เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นต้น 5) ผู้นำที่ดีจะต้องสามารถสร้างความจงรักภักดีให้เกิดในจิตสำนึกของบุคลากรต่อหน่วยงาน สร้างความพึงพอใจด้วยการใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ให้เกิดขึ้นแก่ผู้ร่วมงานได้ จนสามารถสร้างทีมงานได้อย่างมั่นคง

อรณิชชา ทศตา และคณะ (2558) บุคคลบางคนเกิดมาพร้อมด้วยลักษณะบางประการที่จะช่วยสนับสนุนภาวะผู้นำ คือ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะด้านสังคม และคุณลักษณะด้านกายภาพ อาทิ การตัดสินใจ การมีความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา การรู้จักประนีประนอม การใช้ศิลป์ในการบริหารและการมีความเลื่อมใสศรัทธาของบุคคลด้วย

พระธรรมปิฎก (2546) ได้สรุปไว้ว่า คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในยุคปัจจุบันที่สังคมต้องการไว้ดังนี้ 1) มีความเฉลียวฉลาดในการตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้นและผ่านพ้นปัญหาเหล่านั้นได้อย่างดี 2) มีวุฒิภาวะทางสังคมสูง สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สังคมยอมรับและยกย่องนับถือ 3) เป็นผู้มุ่งหวังความสำเร็จ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่ท้อถอยในการทำงาน 4) มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถติดต่อกับคนได้ทุกคน 5) มีอำนาจในการปฏิบัติงานและการใช้อำนาจเหล่านั้นด้วยความเป็นธรรม ใช้เหตุใช้ผลในการทำงาน ไม่ใช้อารมณ์ของตนเป็นที่ตั้ง ไม่มีอคติกับผู้ใด

ชุตินันท์ แดงสกล (2556) ได้กล่าวว่า ประเภทของผู้นำหรือแบบของผู้นำจะชี้ให้เห็นพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้นำที่สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารงานในองค์การได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาและจัดแบ่งประเภทของผู้นำโดยพิจารณาถึงรายละเอียด 2 ประการ คือ

1. พิจารณาจากการที่ผู้นำได้มาซึ่งอำนาจ จากการศึกษาพบว่าในการปกครองบังคับบัญชานั้น บางคนประสบความสำเร็จสามารถครองใจ เอาชนะใจคนอื่นจนบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอำนาจที่มาจากตัวบทกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว ยังต้องมีอำนาจอย่างอื่นมาประกอบอีก การศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับอำนาจผู้นำนี้ Max Weber ได้จำแนกที่มาของอำนาจไว้ 3 แบบ คือ

1.1) ผู้นำตามกฎหมาย (Legal Leaders) เป็นผู้นำที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าโดยกฎหมาย ซึ่งมีอำนาจและความรับผิดชอบที่กฎหมายระบุไว้

1.2) ผู้นำที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว (Charismatic Leaders) เป็นผู้นำที่ได้อำนาจมาด้วยบารมีของตนเอง

1.3) ผู้นำเป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Leaders) เป็นผู้นำเพราะอยู่ในตำแหน่งที่เป็นที่เคารพอย่างยิ่ง

2. พิจารณาจากที่ผู้นำใช้อำนาจเป็นการพิจารณาถึงลักษณะของการใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของผู้นำต่อผู้ร่วมงาน การพิจารณาตามแนวนี้ ได้จำแนกไว้ 3 แบบ คือ

2.1) ผู้นำแบบเผด็จการ (The Autocratic Leader) เป็นผู้นำที่ยึดมั่นในความคิดของตนเองเป็นใหญ่ ไม่คำนึงถึงคนอื่น เน้นการออกคำสั่ง มุ่งแต่งานเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงจิตใจของผู้ปฏิบัติงาน

2.2) ผู้นำแบบประชาธิปไตย (The Democratic Leader) เป็นผู้นำที่ใช้อำนาจโดยคำนึงถึงความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ให้โอกาสแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในปัญหาต่างๆ ร่วมกัน

2.3) ผู้นำแบบตามสบาย (The Laissez-faire or Anarchic Leader) ผู้นำประเภทนี้ปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานกันตามสบาย ให้อิสระเต็มที่ในการวินิจฉัยสั่งการ มีการควบคุมตรวจตราน้อยมาก

พิชญ์ณิฐา พรรณศิลป์ และคณะ (2560) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) มีภาวะผู้นำมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสานความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้

2) มีเมตตาธรรม ไม่มีอคติ หรือ ฉันทาคติ นักบริหารที่เป็นผู้นำขององค์กรยังต้องรู้จักสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมต้องรู้จักแสดงน้ำใจกับเพื่อนร่วมงานและลูกน้องในโอกาสอันสมควร และสิ่งที่สมควรที่จะต้องมีอย่างยิ่ง คือ ความรู้จักอดกลั้น และอดทน ทั้งทางอารมณ์และจิตใจ สุดท้าย คือ การรู้จักให้อภัย ถ้าผู้บริหารมีเมตตาธรรมรู้จักให้อภัย จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

3) ต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้อง ในการทำงาน ถ้ามีหลักการที่ชัดเจน การทำงานก็จะง่าย สะดวกเร็วขึ้น มีความเป็นธรรมและตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้แม่นยำ

4) รอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย เพราะการมีข้อมูลที่ดีช่วยให้การตัดสินใจถูกแม่นยำขึ้น จึงต้องรู้ลึก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล กระตือรือร้นอยู่เสมอ เป็นนักอ่านขยันใฝ่หาความรู้ ช่างสังเกต รู้จักฟัง

5) รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ทันสมัยรู้ว่าขณะนี้ตนเป็นใคร มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่อย่างไร เพื่อที่จะสวมบทบาท และแสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่เข้าไปก้าวก่ายงานในหน้าที่รับผิดชอบของคนอื่น

6) รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงานได้มากขึ้น

วิไลพร ไชยโย (2559) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น หมายถึง บุคลิกภาพความสามารถเฉพาะบุคคล และความสนใจของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคล พฤติกรรมของผู้นำในการนำกลุ่มให้ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น หรือให้ได้ผลเกินความคาดหวัง ผู้นำจะต้องแสดงความเป็นผู้นำทั้ง 2 ลักษณะร่วมกัน คือ ความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมาย และความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป โดยทิศทางการแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำจะออกมาในสัดส่วนของความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปหรือเชิงเป้าหมายมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ได้แก่ เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของแต่ละท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่ งาน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และวัฒนธรรมองค์กร และคุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำเอง ได้แก่ บุคลิกภาพความสามารถเฉพาะบุคคล และความสนใจของแต่ละบุคคล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น มีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจ มีเมตตา ไม่มีอคติ มีความเป็นธรรม รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน มีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย ใช้เหตุและใช้ผลในการทำงาน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสัปปุริสธรรม 7

2.3.1 ความหมายของหลักสัปปุริสธรรม 7

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (อง.สตฺตก.(ไทย).23/68/143.) ธัมมัญญูสูตร ว่าด้วยบุคคลผู้รู้ธรรม ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุประกอบด้วยธรรม 7 ประการนี้ เป็นผู้ควรแก่ของที่เขานำมาถวาย ฯลฯ เป็นนาบุญอันยอดเยี่ยมของโลกธรรม 7 ประการ อะไรบ้าง คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ 1. เป็นธัมมัญญู 2. เป็นอัตถัญญู 3. เป็นอัตตัญญู 4. เป็นมัตตัญญู 5. เป็นกาลัญญู 6. เป็นปริสัญญู 7. เป็นปุคคลปโรปรัญญู

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2546) ได้ให้ความหมายว่า สัปปุริสธรรม 7 (ธรรมของสัตบุรุษ, ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ, คุณสมบัติของคนดี, ธรรมของผู้ดี

1. ธัมมัญญุตา (ความรู้จักธรรม รู้หลัก หรือ รู้จักเหตุ คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎแห่งธรรมดา รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล เช่น ภิกษุรู้ว่าหลักธรรมข้อนั้น ๆ คืออะไร มีอะไรบ้าง พระมหากษัตริย์ทรงทราบว่าหลักการปกครองตามราชประเพณีเป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง รู้ว่าจะต้องกระทำเหตุอันนี้ ๆ หรือกระทำตามหลักการข้อนี้ ๆ จึงจะให้เกิดผลที่ต้องการอันนั้น ๆ เป็นต้น

2. อัตถัญญุตา (ความรู้จักอรรถ รู้ความมุ่งหมาย หรือ รู้จักผล คือ รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำหรือความเป็นไปตามหลัก เช่น รู้ว่าหลักธรรมหรือภาษิตข้อนั้น ๆ มีความหมายว่าอย่างไร หลักนั้น ๆ มีความมุ่งหมายอย่างไร กำหนดไว้หรือพึงปฏิบัติเพื่อประสงค์ประโยชน์อะไร การที่ตนกระทำอยู่มีความมุ่งหมายอย่างไร เมื่อทำไปแล้วจะบังเกิดผลอะไรบ้างดังนี้ เป็นต้น

3. อัตตัญญุตา (ความรู้จักตน คือ รู้ว่า เรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลังความรู้ ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรม เป็นต้น บัดนี้ เท่าไร อย่างไร แล้วประพฤติให้เหมาะสม และรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป

4. มัตตัญญุตา (ความรู้จักประมาณ คือ ความพอดี เช่น ภิกษุรู้จักประมาณในการรับและบริโภคปัจจัยสี่ คฤหัสถ์รู้จักประมาณในการใช้จ่ายโภคทรัพย์ พระมหากษัตริย์รู้จักประมาณในการลงทัณฑ์อาชญาและในการเก็บภาษี เป็นต้น

5. กาลัญญุตา (ความรู้จักกาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน เช่น ให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา เป็นต้น

6. ปริสัญญุตา (ความรู้จักบริษัท คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิริยาที่จะประพฤติต่อชุมชนนั้น ๆ ว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหา จะต้องทำกิริยาอย่างนี้ จะต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้ควรสงเคราะห์อย่างนี้ เป็นต้น

7. ปุคคลัญญุตา หรือ ปุคคลปโรปรัญญุตา (ความรู้จักบุคคล คือ ความแตกต่างแห่งบุคคลว่าโดยอัธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ใคร ๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น ๆ ด้วยดี ว่าควรจะคบหรือไม่ จะใช้จะตำหนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอนอย่างไร เป็นต้น

ภิกษุผู้ประกอบด้วยสัปปุริสธรรม 7 ข้อนี้ ชื่อว่า เป็นผู้ประกอบด้วยสังฆคุณครบ 9 แม้พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระเจ้าจักรพรรดิ ก็ทรงประกอบด้วยธรรมเหล่านี้ จึงทรงยังธรรมจักรและอาณาจักรให้เป็นไปด้วยดี

วันทนา เมืองจันทร์ (2542) กล่าวถึง ธรรมของสัตบุรุษ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของคนดีเป็นธรรมที่ใช้ในการครองคน ครองคน และครองงาน ผู้บริการสถานศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษามี 7 ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล

สรุปได้ว่า ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ เป็นธรรมที่เหมาะสมอย่างยิ่ง ต่อการเป็นผู้นำโดยเฉพาะผู้ที่เป็นหัวหน้าคนหรือ เยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นการที่จะต้องเป็นผู้รู้จักเหตุผล

2.3.2 องค์ประกอบของหลักสัปปุริสธรรม 7

สัปปุริสธรรม หมายถึง ธรรมของสัปปุริสชน คือ คนดี หรือคนที่แท้ ซึ่งมีความเป็นคนที่สมบูรณ์และถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ 7 ประการ ดังนี้

1. ธัมมัญญุตา คือ รู้หลักการ รู้จักเหตุ รู้จักงาน รู้จักหน้าที่ รู้กติกาที่มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน กล่าวคือ ผู้นำนั้นจะต้องรู้จักเหตุ รู้หลักการ รู้กฎ กติกาเหล่านี้ให้ชัดเจน เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในทางพระพุทธศาสนาได้ กล่าวว่า ธัมมัญญุตา หมายถึง การรู้ธรรม ดังความที่ปรากฏในธัมมัญญูสูตร (อง.สตฺตก. (ไทย). 23/68/143) ว่า ภิกษุที่เป็นผู้รู้เหตุ รู้เรื่องนวังคสัตถุศาสน์ คือ คำสั่งสอนพระศาสดาอันศาสนธรรม มีองค์ประกอบอยู่ 9 ประการ หรือที่เรียกว่ารู้ธรรมคำสั่งสอนในพระไตรปิฎก คือ หลักปริยัติธรรมนั่นเองซึ่ง ได้แก่ การรู้เรื่องของพระสูตร พระวินัยและพระอภิธรรม เป็นต้น อันเป็นเหตุแห่งความเจริญในการปฏิบัติเพื่อบรรลุจุดหมายสูงสุดของการศึกษาพระธรรมวินัย ภิกษุรูปใดมีความรอบรู้ในหลักธรรมคำสอนดังกล่าวมาแล้วนี้ ภิกษุนั้นชื่อว่าเป็นผู้รู้จักธรรมหรือเหตุแห่งความเจริญ หลักธรรมอันเป็นคำสั่งสอนที่สำคัญ คือ นวังคสัตถุศาสน์ 9 ประการ ได้แก่

1. สุตตะ คือ พระสูตรต่าง ๆ
2. เคยยะ คือ พระสูตรที่ประกอบด้วยคาถา
3. เวยยากรณะ คือ พระอภิธรรมทั้งหมด
4. คาถา คือ พระธรรมบท เถรคาถา เถรีคาถา
5. อุทาน คือ พระสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงเปล่งอุทานด้วยความโสมนัส
6. อิติวุตตกะ คือ พระสูตรที่ขึ้นต้นด้วยคำว่าสมจริงดังคำที่พระองค์ตรัสไว้
7. ชาดก คือ พระสูตรที่แสดงเรื่องในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า
8. อัพภูตธรรม คือ พระสูตรที่ประกอบด้วยปาฏิหาริย์
9. เวทัลละ คือ พระสูตรที่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายถามแล้วได้รับความรู้และถามยิ่ง ๆ ขึ้นไป เป็นต้น

2. อัตถัญญุตา คือ รู้จักผล รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล กล่าวคือ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักจุดหมายหรือเป้าหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์องค์กรว่าจะไปทางไหน เพื่อประโยชน์อะไร เพื่อให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมายนั้นพระพุทธศาสนาได้กล่าวว่า อัตถัญญุตา คือ ความเป็นผู้รู้อรรถ รู้จักจุดหมาย รู้ประโยชน์ ดังพุทธพจน์ที่ปรากฏในธัมมัญญุสูตร (องฺ.สตฺตก, (ไทย), 23/65/143) ว่าภิกษุที่เป็นผู้รู้จักผลว่า ภิกษุในพระพุทธศาสนานี้เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องเนื้อความ ใจความ ความมุ่งหมายและประโยชน์ในทางพระพุทธศาสนา กล่าวถึงภิกษุที่เป็นผู้รู้จักผลว่าภิกษุในธรรมวินัยนี้เป็นผู้รู้ความหมายแห่งภาษิต คือ ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์นั้น นี้เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้

จะเห็นได้ว่า ผู้นำนั้นมีความสามารถต่อความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม หากผู้นำเป็นผู้รู้เหตุรู้ผลหรือรู้จุดมุ่งหมาย จะทำอะไรต้องมีแผนการหรือเป้าหมาย ย่อมจะทำให้หมู่ที่คณะดำเนินไปได้โดยสวัสดิภาพ การวางแผนงานได้ก่อนแล้วเดินตามลำดับของงาน ผลก็คือ จะไม่มีข้อผิดพลาด ไม่ติดขัดในการทำงาน หรือในการทำงานเป็นคณะ ทุกคนร่วมมือกันอย่างพร้อมเพรียง งานก็จะประสบกับความสำเร็จได้ผลดี มีประสิทธิภาพ ผู้นำเกิดความสบายใจที่มีส่วนช่วยให้งานส่วนรวมประสบผลสำเร็จ (พระสามารถ อานนฺโท. 2548)

3. อัตตัญญุตา คือ รู้ตน รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติ มีความสามารถอย่างไร และรู้จักตน พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้นำที่ดีนั้นจะต้องสำรวจอยู่เสมอว่าตนเองมีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร แล้วดำเนินการปรับปรุงจุดอ่อนของตน ในขณะเดียวกันก็พัฒนาจุดแข็งของตนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ กล่าวคือ ผู้นำที่ดีควรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงแห่งโลกอย่างแท้จริง เพื่อให้สามารถนำพามวลชนและองค์กรไปสู่จุดหมายได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ พระพุทธศาสนาได้กล่าวว่า อุตตัญญุตา หมายถึง การรู้จักตนเกี่ยวกับศรัทธา ศีล จาคะ สุตตะ ปัญญา เป็นต้น ดังที่ปรากฏในธัมมัญญูสูตร(องฺ.สตฺตก, (ไทย) 23/65/143) ว่าภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้จักตน คือ รู้ว่าตนเองนั้นมีศรัทธา ความเชื่อ มีศีล มีระเบียบวินัย มีสุตตะ คือ การศึกษาเล่าเรียน ได้ยิน ได้ฟัง มีจาคะ แบ่งปัน การปล่อยวาง มีปัญญาความรู้ ความสามารถ อยู่ประมาณเท่าใดบ้าง แล้ววางตนให้เหมาะสมกับฐานะ ภาวะ ความรู้ความสามารถของตนเอง ไม่ทำให้เกินความรู้ ความสามารถของตนเอง ดังนี้ เรียกว่า เป็นผู้รู้จักตน

4. มัตตัญญุตา คือ รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี กล่าวคือ ต้องรู้จักขอบเขตความพอเหมาะในการทำงานในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้น ผู้นำที่ดีนั้นจะต้องรู้จักความพอเหมาะพอควรในการที่จะทำกิจการทุกอย่างให้ลุล่วงไปด้วยดีตามเป้าหมายที่วางไว้ในทางพระพุทธศาสนาได้ กล่าวว่า มัตตัญญุตา หมายถึง รู้ประมาณในการรับปัจจัย 4 ดังปรากฏในธัมมัญญูสูตร ว่าภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้จักประมาณในการบริโภคปัจจัย 4 ในการเลี้ยงชีพ เช่น การรู้จักประมาณในการรับประเคน หรือการใช้สอยจีวร การรับอาหารบิณฑบาตและบริโภคอาหารให้พอประมาณแก่อัตภาพของตนไม่มากไม่น้อยเกินไป การใช้เสนาสนะที่อยู่อาศัย ให้พอสมควรเหมาะสมกับสมณสารูป ยารักษาโรคและบริขารอื่น ๆ ที่ภิกษุเข้าไปเกี่ยวข้อง ต้องให้รู้จักความพอดีแก่ตนเอง หากภิกษุไม่รู้จักประมาณในการรับปัจจัย 4 ไม่พึงเรียกเธอว่าเป็นมัตตัญญุตา แต่เพราะภิกษุรู้จักประมาณในการรับปัจจัย 4 จึงเรียกเธอว่า เป็นมัตตัญญู (องฺ.สตฺตก, (ไทย) 23/65/143)

การรู้ประมาณ ตามหลักมัตตัญญุตา ย่อมทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติมีความสุขความเจริญพอเหมาะแก่ฐานะของตน โดยรู้จักความพอดีในการดำเนินชีวิตทุกอย่างได้ถูกต้องเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ ผู้นำที่ดีตามหลักมัตตัญญุตา ย่อมนำมาซึ่งความพอเหมาะพอควรให้การดำเนินกิจการงานต่าง ๆ ทำให้สามารถนำพามวลชนหมู่ที่คณะไปสู่ความสุขสงบปลอดภัย และความเจริญอย่างแท้จริง

5. กาลัญญุตา คือ รู้จักเวลา รู้จักเวลาที่ควรประกอบกิจการงานต่าง ๆ หรือทำงานให้ทันกับเวลาเหมาะกับเวลาและรู้คุณค่าของเวลา ผู้นำที่ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องเป็นผู้รู้จักการบริหารเวลาหรือวางแผนให้เหมาะสมกับเวลาอย่างถูกต้องในทางพระพุทธศาสนา กล่าวถึง กาลัญญุตา ไว้ว่า การรู้จักแนวปฏิบัติอันเหมาะสมกับกาลเทศะ ดังปรากฏในธัมมัญญูสูตร ว่าภิกษุในธรรมวินัยนี้เป็นผู้ประกอบไปด้วยความรู้ว่า เวลานี้เป็นเวลาควรศึกษา ควรถาม เวลานี้ควรเป็นเวลาทำความเพียร ควรหลีกเร้นจากหมู่ที่ คือ รู้จักการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกาลเทศะ ให้เหมาะสมกับสมณะ รู้คุณค่าของเวลา เมื่อภิกษุมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เวลา ย่อมจะเป็นผู้มีความเจริญในพระพุทธศาสนา เพราะทำให้ถูกกับกาลเวลา

6. ปริสัญญุตา คือ รู้ชุมชน ปริสัญญุตา คือ รู้ชุมชน รู้สังคม ตั้งแต่ในขอบเขตที่กว้างขวางจากสังคมโลก สังคมประเทศชาติ ว่าอยู่ในสถานการณ์อย่างไร มีปัญหาอย่างไร จะได้สามารถเข้าใจความต้องการของสังคมนั้นได้ถูกต้อง (พระธรรมปิฎก, ภาวะผู้นำ) หรือแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด นอกจากนี้ยังต้องรู้เข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ วัฒนธรรม ประเพณีของสังคมนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคมนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง จะได้สามารถนำความสุขสงบ สันติสุข ความก้าวหน้ามาสู่มวลชน หมู่ที่คณะและสังคมได้ในทางพระพุทธศาสนา ได้กล่าว ปริสัญญุตา หมายถึง การรู้จักบริษัทและแนวปฏิบัติของบริษัท ดังปรากฏในธัมมัญญูสูตร (อง. สตฺตก. (ไทย) 23/65/145)

7. ปุคคลปโรปรัญญุตา คือ การรู้จักบุคคล รู้ประเภทของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องด้วยรู้ว่าควรจะปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผลอย่างไร ดังนั้น ผู้นำที่ดีย่อมต้องรู้บุคคล รู้ประเภทของบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ในการบริหารงานทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ตลอดจนสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับหมู่ที่คณะและองค์กรได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึง ปุคคลปโรปรัญญุตา คือ การรู้บุคคลและลักษณะความต้องการของบุคคล ดังปรากฏในธัมมัญญูสูตร (เรื่องเดียวกัน : 145) ว่า ภิกษุผู้ที่มีความรู้เรื่องบุคคลของภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้จักบุคคล 2 จำพวก ได้แก่

1. รู้ลักษณะบุคคลผู้ที่เป็นบัณฑิต รู้บุคคลที่มีความต้องการจะพบบุคคลผู้เป็นพระอริยะหรือผู้ที่เป็นบัณฑิต เป็นคนดีมีศีลธรรม สนใจในคำสั่งสอน แล้วนำมากระทำตามคำสอนนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น

2. รู้จักลักษณะของบุคคลที่ไม่ใช่บัณฑิต ไม่ต้องการเห็นบุคคลที่เป็นบัณฑิตหรือพระอริยะและไม่ต้องการจะฟังธรรมคำแนะนำสั่งสอนจากท่านผู้รู้ ในพระสูตรนี้แสดงให้เห็นว่าการรู้จักคบบุคคลผู้เป็นบัณฑิตย่อมนำมาซึ่งประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น แต่หากคบคนพาลย่อมนำไปสู่ความหายนะทั้ง

แก่ตนเองและผู้อื่นด้วย ดังนั้น ผู้นำที่ดีจึงควรเลือกคบบุคคลที่ดี เพื่อให้สามารถนำความเจริญมาสู่ตนเองและหมู่ที่คณะได้ตลอดไป

ผู้นำที่ดีตามหลักปุคคลปโรปรัญญุตานั้นจะต้องรู้บุคคล ประเภทของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมปฏิบัติงานและดำเนินการไปด้วยกัน เพื่อให้สามารถปฏิบัติต่อเขาอย่างถูกต้องเหมาะสมและได้ผล ตลอดจนสามารถเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ในการบริหารกิจการงานทุก ๆ ด้าน ก็เพื่อทำให้เกิดประโยชน์และความก้าวหน้าทั้งแก่ผู้ปฏิบัติงาน หมู่ที่คณะและองค์กรตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักเลือกบุคคลผู้เป็นคนดี ผู้เป็นบัณฑิต เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง หมู่ที่คณะและสังคมเพราะการเลือกคบคนไม่ดี หรือคนพาล ย่อมนำมาซึ่งความหายนะแก่ตนเอง หมู่ที่คณะและสังคม ดังนั้น ผู้นำที่ดีจึงควรพิจารณา วิเคราะห์ในการเลือกคบคนดี เพื่อให้สามารถนำความสุขความเจริญก้าวหน้ามาสู่ตนเอง หมู่ที่คณะและองค์กรได้ตลอดไปจากที่กล่าวมาแล้ว สามารถวิเคราะห์ให้เห็นว่า หลักสัปปุริสธรรมเท่าที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนามีจำนวนมากซึ่งล้วนแต่เป็นคุณธรรมสำหรับคนดี และในขณะเดียวกันก็เป็นคุณธรรมที่สำคัญของการเป็นผู้นำด้วย (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) 2545)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ธรรมที่ทำให้เยาวชนเป็นคนเก่ง ดี มีคุณธรรม เป็นผู้รู้จักผล เป็นผู้รู้จักตน ผู้รู้จักประมาณ รู้เวลาอันเหมาะสมและระยะเวลาที่จะต้องใช้ในสังคม ได้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม โดยอัธยาศัย ความสามารถ คุณธรรมและรู้ที่จะปฏิบัติตนต่อบุคคล

2.3.3 ความสำคัญของหลักสัปปุริสธรรม 7 ต่อการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

สัปปุริสธรรม 7 ประการ คือ ธรรมของสัตบุรุษ เป็นคุณธรรมหรือคุณสมบัติของคนดี และเป็นธรรมในการบริหารในองค์กรต่าง ๆ เสริมสร้างความเข้มแข็ง ถ้าองค์กรใดมีบุคลากรที่เป็นสัตบุรุษก็ย่อมจะสร้างความเจริญ ความสามัคคีให้แก่ ชุมชน หน่วยงานหรือองค์การนั้น เพราะเยาวชนที่รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตนเอง รู้จักประมาณ รู้จักเวลา รู้จักชุมชน และรู้บุคคล ย่อมทำให้ชุมชนหรือท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประยุกต์ใช้กับเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ที่คณะผู้วิจัยได้นำมาเสนอนี้ ใช้หลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ประการ หรือไม่อย่างไร การนำหลักธรรมนี้มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความเจริญ ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นแรงจูงใจในการทำงาน ตลอดจนการบริหารจัดการที่มีคุณภาพเกิดขึ้นด้วยหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ แปลว่า ธรรมของสัตบุรุษ ได้แก่ คนดีมีความประพฤติทางกาย วาจา ถูกต้องเรียบร้อยไม่มีโทษมี 7 ประการ ดังนี้

1. ธัมมัญญุตา (การรู้จักเหตุ) คือ การรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของสถานการณ์และความเป็นไปของชีวิตหรือรู้จักหลักความจริง จะคิด จะทำอะไรก็มีหลัก รู้ว่าเมื่อกระทำสิ่งนี้จะได้ผลตอบแทนเป็นความสุข แต่ถ้ากระทำอีกอย่างหนึ่งจะได้ผลเป็นความทุกข์ เช่น ถ้าหมั่นขยันศึกษาเล่าเรียนก็จะได้รับความรู้ ความเข้าใจวิชาการต่าง ๆ เมื่อถึงเวลาสอบก็จะสามารถสอบได้คะแนนดี เป็นต้น

2. อัตถัญญุตา (การรู้จักเหตุ) หมายถึง เมื่อมีเหตุก็ย่อมมีผล เมื่อมีปัญหาอันใดเกิดขึ้นเราจะต้องใช้หลักเหตุผลมาพิจารณาปัญหาเหล่านั้น เพราะผลเกิดจากเหตุเสมอ การรู้จักเปรียบเทียบเหตุและผล จะทำให้เราเป็นคนใจกว้างยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น

3. อัตตัญญุตา (การรู้จักตน) ความเป็นผู้รู้จักตน คือ รู้จักตนเองในฐานะ ภาวะ เพศ วัย ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมอื่น ๆ มีศรัทธา ศีล สุตตะ จาคะ ปัญญา เป็นต้น แล้วประพฤติตนให้เหมาะสมแก่ภาวะของตนเอง และเมื่อรู้ว่าบกพร่องในเรื่องใดก็ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

4. มัตตัญญุตา (การรู้จักประมาณ) หมายถึง ความพอดี ความพอเหมาะพอสมควร การรู้จักประมาณ คือ การรู้จักทำทุกสิ่งทุกอย่างหรือดำเนินชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม เป็นต้น การรู้จักประมาณนี้เป็นทางสายกลางที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้บุคคลต่าง ๆ ได้ประพฤติปฏิบัติกันมา

5. กาลัญญุตา (การรู้จักกาล) หมายถึง การรู้จักเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกกับกาลเทศะ กล่าวคือ รู้ว่าในเวลาเช่นไรควรจะทำอะไร การรู้จักกาลเวลาจะทำให้ไม่ดำรงตนอยู่ในความประมาณ ไม่ทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

6. ปริสัญญุตา (การรู้จักชุมชน) คือ การรู้จักหมู่ที่คณะ หรือกลุ่มชนว่าดีหรือไม่ดี ควรคบหาสมาคม ควรเข้าไปอยู่เป็นพวกหรือไม่ เมื่ออยู่ในชุมชนหรือที่ประชุมนั้น ๆ ควรวางตัวอย่างไร ควรทำอะไร ควรพูดอย่างไร เช่น เมื่อเข้าหาผู้ใหญ่ควรแสดงอาการนอบน้อมมีสัมมาคารวะ เมื่อเข้าวัดควรสำรวมกาย วาจา ใจ ไม่แสดงอาการตลกคึกคะนอง เป็นต้น ควรเป็นผู้รู้จักบริษัท คือ รู้จักชุมชนและสังคม รู้กิริยาที่จะพึงประพฤติ แล้วประพฤติตนให้เหมาะสมต่อชุมชนและสังคมนั้น ๆ

7. ปุคคโลปรปรัญญุตา (การรู้จักบุคคล) ได้แก่ การรู้จักประเภทบุคคลแต่ละคนว่าฉลาดหรือโง่ เป็นคนพาลหรือเป็นบัณฑิต มีความสามารถหรือไม่ มีคุณธรรมหรือไม่แล้วเลือกคบหาให้เป็นคุณประโยชน์ เลือกใช้ให้เหมาะสมกับกิจการหรือเพื่อที่จะปฏิบัติกับเขาได้อย่างเหมาะสมและที่สำคัญ ก็คือ จะสนทนากับเขาอย่างรู้เรื่องและราบรื่น

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) (2548) กล่าวถึง สัปปุริสธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คือ เป็นคุณธรรมหรือคุณสมบัติของคนดี เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี เป็นผู้ควรแก่การยกย่องนับถือ เป็นคนที่สามารถให้การแนะนำในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องด้วยความปรารถนาดีมี 7 ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2550) กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้นำในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานที่ไปด้วยกันนั้น คือ คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำ บุคคลที่เป็นผู้นำจะต้องมีธรรมะหรือคุณสมบัติในตัวของผู้นำมี 7 ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล

สัปปุริสธรรม 7 ธรรมของสัตบุรุษ, ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ, คุณสมบัติของคนดี, ธรรมของผู้ดี

1. ธัมมัญญุตา ความรู้จักธรรม รู้หลักหรือรู้จักเหตุ คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎแห่งธรรมดา รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล เช่น ภิกษุรู้ว่าหลักธรรมข้อนั้น ๆ คือ อะไร มีอะไรบ้าง พระมหากษัตริย์ทรงทราบว่าหลักการปกครองตามราชประเพณีเป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง รู้ว่าจะต้องกระทำเหตุอันนี้ ๆ หรือกระทำตามหลักการข้อนี้ ๆ จึงจะให้เกิดผลที่ต้องการอันนั้น ๆ เป็นต้น

2. อัตถัญญุตา ความรู้จักอรรถ รู้ความมุ่งหมายหรือรู้จักผล คือ รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่จะเกิดขึ้น สืบเนื่องจากการกระทำหรือความเป็นไปตามหลัก เช่น รู้ว่าหลักธรรมหรือภาษิตข้อนั้น ๆ มีความหมายว่าอย่างไร หลักนั้น ๆ มีความมุ่งหมายอย่างไร กำหนดไว้หรือพึงปฏิบัติเพื่อประสงค์ประโยชน์อย่างไร การที่ตนกระทำอยู่มีความมุ่งหมายอย่างไร เมื่อทำไปแล้วจะบังเกิดผลอะไรบ้างดังนี้ เป็นต้น

3. อัตตัญญุตา ความรู้จักตน คือ รู้ว่าเรานั้นว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลังความรู้ ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรม เป็นต้น บัดนี้ เท่าไร อย่างไร แล้วประพฤติให้เหมาะสม และรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป

4. มัตตัญญุตา ความรู้จักประมาณ คือ ความพอดี เช่น ภิกษุรู้จักประมาณในการรับและบริโภคปัจจัยสี่ คฤหัสถ์รู้จักประมาณในการใช้จ่ายโภคทรัพย์ พระมหากษัตริย์รู้จักประมาณในการลงทัณฑ์อาชญาและในการเก็บภาษี เป็นต้น

5. กาลัญญุตา ความรู้จักกาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน เช่น ให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา เป็นต้น

6. ปริสัญญุตา ความรู้จักบริษัท คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิริยาที่จะประพฤติต่อชุมชนนั้น ๆ ว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหาจะต้องทำกิริยาอย่างนี้ จะต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้ควรสงเคราะห์อย่างนี้ เป็นต้น

7. ปุคคลัญญุตา หรือปุคคลปโรปรัญญุตา ความรู้จักบุคคล คือ ความแตกต่างแห่งบุคคลว่าโดยอัธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ใคร ๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น ๆ ด้วยดี ว่าควรจะคบหรือไม่ จะใช้ จะตำหนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอนอย่างไร เป็นต้น

สุภาพร นามครรชิต (2559) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลัก สัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร โดยเห็นความสำคัญของผู้นำที่ผู้บริหารที่มีคุณภาพมีสติปัญญาความดีงามความรู้ความสามารถ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สามารถสร้างความเจริญทั้งต่อภาคธุรกิจและภาคสังคมได้เป็นอย่างดีดังนี้หลักสัปปุริสธรรม 7 คือ 1. ธัมมัญญุตา รู้หลักการเมื่อดำรงตำแหน่งมีฐานะหรือจะทำอะไรก็ตามต้องรู้หลักการรู้งานรู้หน้าที่รู้กฎเกณฑ์กติกาที่เกี่ยวข้อง 2. อัตถัญญุตา รู้จุดหมายผู้นำถ้าไม่รู้จุดหมายก็ไม่รู้ว่าจะนำคนและกิจการไปไหนนอกจากรู้จุดหมาย 3. อัตตัญญุตา รู้ตน คือ ต้องรู้ว่าตนเองคือ ใครมีภาวะเป็นอะไรอยู่ในสถานะใดมีคุณสมบัติมีความพร้อมมีความถนัดสติปัญญาความสามารถ

อย่างไรมีกำลังแค่ไหนมีข้อยิ่งข้อหย่อนจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไรซึ่งจะต้องสำรวจตนเองและเตือนตนเองอยู่เสมอ 4. มัตตัญญุตา รู้ประมาณ คือ รู้จักความพอดี 5. กาลัญญุตา รู้กาล คือ รู้จักเวลา 6. ปริสัญญุตา รู้ชุมชน คือ รู้สังคมตั้งแต่ในขอบเขตที่กว้างขวาง คือ รู้สังคมโลกรู้สังคมของประเทศชาติว่าอยู่ในสถานการณ์อย่างไร 7. ปุคคลัญญุตา รู้บุคคล คือ รู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะคนที่มาร่วมงานร่วมการร่วมไปด้วยกันและคนที่เราไปให้บริการตามความแตกต่างเฉพาะตัวเพื่อปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผล

สรุปว่า เป็นหลักธรรมที่นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การเสริมสร้างสังคมให้คนเป็นคนดีเพื่อช่วยให้สังคมสงบสุข ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสำคัญมากต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 กับเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนสังคมประเทศชาติต่อไป

2.4 การนำหลักสัปปุริสธรรมมาใช้ในการบริหารงาน

ทวีศักดิ์ สุขกมล (2560) ได้สรุปการนำหลักสัปปุริสธรรมมาใช้ในการบริหารงาน ไว้ดังนี้

การรู้จักเหตุ ข้อนี้สอนให้ผู้บริหารต้องพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเป็นฐานไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงาน ทำให้ผู้บริหารจะต้องรู้จักหลักการและกฎเกณฑ์ เพื่อนำไปพิจารณาให้รู้ว่าเหตุใดจักให้เกิดผลใด ไม่ด่วนทำอะไรก็ตามโดยไม่พิจารณาให้รู้เสียก่อนว่า เมื่อทำแล้วผลที่เกิดจะเป็นเช่นไร ก่อนจะทำการทุกอย่างต้องรู้ว่าเป็นการทำที่เป็นเหตุนั้นดีหรือไม่ดี คือ จะก่อให้เกิดผลดีหรือไม่ดีในการบริหารงาน เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร ผู้บริหารงานจำเป็นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงตามหลักการเหตุผลอย่างถูกต้อง เป็นการอำนวยการนับตั้งแต่การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และการวิเคราะห์ความจริงที่เกิดขึ้นตามหลักเหตุผล โดยพิจารณาความรู้จักเหตุหรือหลักการ และเกณฑ์แห่งเหตุผล มาบริหารจัดการองค์กร เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรทำให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล

การรู้จักผล ในการบริหารงานจะทำให้ผู้บริหารจะต้องรู้จักว่าภาวะหรือฐานะหรือความมุ่งหมายในสิ่งที่ตนกำลังได้รับได้ประสบนั้นเกิดจากเหตุใด เป็นผลอันเกิดจากการกระทำอย่างไรผลร้ายที่กำลังได้รับเกิดจากเหตุร้ายอย่างไร ผลร้ายต้องอย่าเข้าใจว่าเป็นผลดีต้องแยกแยะให้ออก การรู้จักผลอาจสืบเนื่องจากการกระทำตามหลักธรรมชาติในการวางกลยุทธ์ต้องมีวัตถุประสงค์ให้องค์กรพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นต้องเข้าใจว่าจุดมุ่งหมายขององค์กรคืออะไร และรู้ถึงประโยชน์ขององค์กรที่นำไปสู่ความมั่นคงและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อองค์กร เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร ผู้บริหารจำเป็นต้องพิจารณาผลลัพธ์อันสืบเนื่องมาจากการกระทำตามหลักหรือเหตุ ในที่นี้ หมายถึง ผู้บริหารงานจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบด้วยการกำหนดนโยบายที่ดี การจัดวางโครงการ และการวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าว่าจะต้องอย่างไรอะไรบ้าง โดยการวิเคราะห์

ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดทั้งผลดี และผลเสียต่อองค์กรที่จะตามมาจะส่งผลให้การบริหารงานขององค์กรบรรลุถึงเป้าประสงค์ และรู้ถึงประโยชน์ขององค์กรที่จะนำไปสู่แห่งความสำเร็จนำไปสู่ความมั่นคง

การรู้จักตน ในการบริหารงานจะทำให้ผู้บริหารจะต้องรู้จักตัวเองว่าเป็นใคร อยู่ในภาวะ ฐานะ เพศ และสติปัญญาอย่างไร การรู้จักตนจึงมีความจำเป็นมาก เพราะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ช่วยให้เรารู้จักตนได้มากขึ้นในสิ่งที่ต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับภาวะ ฐานะ กำลัง เพศ และสติปัญญาของตน จะได้รักษาความมีค่าของตัวไว้ได้ ถ้าไม่ปฏิบัติให้เหมาะสมกับภาวะ ฐานะ กำลังเพศ และสติปัญญา จักเสื่อมจากค่าของความเป็นมนุษย์ที่ตนเป็นอยู่ เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร ผู้บริหารจำเป็นต้องพิจารณาการรู้จักประเมินตนเอง ในที่นี้หมายถึง ผู้บริหารงานจะต้องรู้จักวิเคราะห์องค์กรตนเองที่เราบริหารว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด อะไรอย่างไร และดำเนินงานการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งรู้จักการปรับปรุงองค์กรให้ทันต่อเหตุการณ์ที่จะมีผลกระทบในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการบริหารความแตกต่างที่จะทำให้องค์กรเป็นเลิศ

การรู้จักประมาณ ในการบริหารงานผู้บริหารจะต้องรู้จักความพอดีว่าควรทำสิ่งใดเพียงใดที่เป็นการพอเหมาะพอควรแก่ ภาวะและฐานะของตน พอเหมาะพอควรแก่บทบาทของตนพอเหมาะพอควรแก่ผู้เกี่ยวข้อง พอเหมาะพอดีควรแก่เรื่องราว การรู้จักทำทุกสิ่งทุกอย่างหรือดำเนินชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมไม่มากเกินไปและไม่น้อยจนเกินไปในทุก ๆ เรื่อง เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้จักประมาณ หรือ รู้จักความพอดี ในที่นี้หมายถึง การบริหารเงินขององค์กรหรือการจัดทำบัญชีแผนการงบประมาณใช้จ่ายขององค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งการขยายกิจการต้องพิจารณาให้รู้จักประมาณในความเพียงพอขององค์กร ขีดความสามารถขององค์กร ขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร รวมทั้งการแข่งขันที่รอบคอบและรู้จักประมาณขีดความสามารถขององค์กร

การรู้จักกาลเวลา ในการบริหารงานผู้บริหารจะต้องรู้คุณค่าของเวลา รู้เวลาที่เหมาะสม รู้ว่าเวลาใดควรทำก่อน ทำหลัง หรือไม่ควรทำอะไร หรือ ปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ให้ตรงเวลาให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา และถูกกาลเทศะ หรือ ถูกเวลาและสถานที่ อย่างนี้เป็นต้น ฉะนั้นการทำผิดเวลาย่อมไม่เกิดผลสำเร็จ และย่อมไม่เกิดผลดีเท่าที่ควร เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาใช้ในการในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร ผู้บริหารต้องรู้จักบริหารเวลาอันเหมาะสมและระยะเวลาอันเหมาะสมในการประกอบกิจ ในที่นี้หมายถึง ในการบริหารจัดการจะต้องมีความเข้าใจถึงระยะเวลาที่เหมาะสมตลอดจนรู้จักประมาณเวลาและวางแผนการใช้เวลา พร้อมทั้งการคำนึงถึงการสร้างโอกาสขององค์กรที่จะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น ๆ ว่าควรจะดำเนินการอย่างไรอะไรควรจะทำก่อน อะไรควรจะทำหลัง อะไรควรงดเว้น อะไรควรกระทำเวลาใดควรที่จะขยายกิจการ หรือช่วงเวลาใดที่ควรบริหารองค์กรให้ประสบผลสำเร็จต่อองค์กรให้มากที่สุด

การรู้จักชุมชน ในการบริหารงานผู้บริหารจะต้องรู้จักภาวะและฐานะนิสัยใจคอบุคคลในชุมชนสังคม นั้น ๆ ให้ถูกต้อง เมื่อมีการเข้าไปหาเพื่อว่าจะได้ปฏิบัติตนหรือวางตนให้เหมาะสมที่จะเกี่ยวข้องด้วยให้เหมาะให้ควรแก่ชุมชนนั้น เช่น เมื่อเข้าไปหาควรต้องทำกิริยาอย่างนี้ควรต้องพูดอย่างนี้ควรสงเคราะห์อย่างนี้ เป็นต้น เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร ผู้บริหาร จำเป็นรู้จักชุมชน สังคม ในที่นี้หมายถึง ผู้บริหารจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นพันธมิตรและคู่แข่ง หรือชุมชน บุคคล ที่จะมีผลต่อองค์กร ซึ่งจะต้องมีการสื่อสารประสานงานกัน สิ่งหนึ่งที่ต้องเข้าใจคือ ต้องมีการศึกษาให้เข้าใจ ให้เข้าถึง เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันดำเนินงานร่วมกันด้วยดี การรู้จักชุมชนหรือบริษัทนั้น ๆ ในการบริหารจัดการก็เพื่อให้เกิดความเหมาะสมว่าควรประพฤติปฏิบัติต่อกันยังไงทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร

การรู้จักบุคคล ในการบริหารงานผู้บริหารจะต้องรู้จักภาวะและฐานะนิสัยใจคอของบุคคลนั้น ๆ ให้ถูกต้อง รู้ถึงความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอัธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรมตลอดถึงรู้ในความสามารถของบุคคล และใช้มอบงานที่เหมาะสมให้การบริหารจัดการในการรู้บุคคลเปรียบเสมือนการพัฒนา และบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่จะต้องมีการพัฒนา และบริหารบุคคลในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถ เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการองค์กรผู้บริหารจำเป็นต้องรู้จักบุคคล เพื่อรู้ความแตกต่างแห่งบุคคลในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านอัธยาศัย ความสามารถ คุณธรรมตลอดถึงรู้ในความสามารถของบุคคลว่าจะมอบงานที่เหมาะสมให้ส่วนในด้านบริหารจัดการบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานก็ต้องให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่แบ่งไว้ หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายถึงการจัดการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานให้เหมาะสมและภักดีต่อองค์กร มีความสามัคคี สร้างความเป็นธรรม และเสมอภาค ให้แก่บุคลากรในองค์กร รวมถึงการทำงานเป็นหมู่ที่คณะ การติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ด้วยความเป็นมิตรไมตรี รวมทั้งมีความจริงใจต่อกันในองค์กร

สรุปว่า เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร ผู้บริหารงานจำเป็นต้องพิจารณา บริหารทรัพยากรมนุษย์ที่จะต้องมีการพัฒนา ผู้บริหารต้องพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถปฏิบัติงานให้เหมาะสม

2.5 พื้นที่ศึกษาในการวิจัย

2.5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอบ้านไผ่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านไผ่ ประมาณ 3 กิโลเมตร มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 396 กิโลเมตร ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2

มีเนื้อที่ประมาณ 16,343 ไร่ หรือประมาณ 24.79 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงสลับกับที่ราบลุ่ม มีลำห้วยธรรมชาติ และแหล่งน้ำธรรมชาติอื่นในพื้นที่ ได้แก่ ห้วยถ่อน (ลำน้ำซับ) ชลประทานหนองนาวัว และบ่อกระถิน และมีพื้นที่ติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ เขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ และ อบต.บ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ทิศใต้ ติดกับ เขต อบต.โนนแดง กิ่งอำเภอโนนศิลา อบต.หนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันออก ติดกับ เขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ อบต.ในเมือง และ อบต.หนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันตก ติดกับ เขต อบต. เมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

การปกครอง

ตำบลหัวหนอง แบ่งการปกครองออกเป็น 6 หมู่ที่บ้าน อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหนอง ทั้ง 6 หมู่ที่บ้าน ดังนี้

ตำบลหัวหนอง มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 3,653 คน แยกเป็น ชาย 1,807 คน หญิง 1,846 คน จำนวนครอบครัว 1,003 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 147 คนต่อตารางกิโลเมตร

หมู่ที่	**ชื่อหมู่บ้าน**	**ชาย**	**หญิง**	**รวม**
1	หัวหนอง	282	264	546
2	โนนงิ้ว	272	299	571
3	หนองนาวัว	426	466	872
4	โนนข่า	297	271	568
5	หนองร้านหญ้า	311	349	660
6	โนนไผ่	219	217	436
	รวม	**1,846**	**1,846**	**3,653**

(องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง. (2564). สภาพและข้อมูลพื้นฐาน, อินเทอร์เน็ต)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ได้มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับงานวิจัย ดังนี้

พระครูวิมลปภากร ถาวรพา (2559) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พระลังฆาธิการ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของพระสังฆาธิการในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากเมื่อจำแนกเป็นรายพบว่า อยู่ในระดับดีมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านธัมมัญญุตา ด้านอัตถัญญุตา ด้านปุคคลัญญุตา ด้านลัตลัญญุตา ด้านปริสัญญุตา ด้านกาลัญญุตา และด้านมัตตัญญุตา ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการ ในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุ พรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาทางธรรม การศึกษาทางเปรียญธรรมตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของพระสังฆาธิการไม่แตกต่างกัน

พระยุรนันท์ ภทฺทธมฺโม (2564) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา นี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงาน 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยทางด้านการบริหารงานกับหลักสัปปุริสธรรม 7 และ 3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบ ผสานวิธี คือการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม และการวิจัย เชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 รูป/คน และใช้เทคนิคการ วิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ องค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการบริหารงานกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ทำการ วิเคราะห์ด้วย การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ โดยใช้ วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.45, S.D. = .35) และการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$= 3.43, S.D. = .33) 2. ผลวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม มีโดยมีระดับความสัมพันธ์เชิงบวกกัน ปานกลาง (R = .62**, Sig = .00) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องพัฒนาและจัดองค์กรที่ทันสมัย ให้สอดคล้องกับยุคที่มี ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีความรวดเร็วให้ประชาชนได้ เข้าถึงอย่างรวดเร็ว และองค์กรต้องได้รับข่าวสารจากประชาชนอย่างรวดเร็ว ในทุก

เหตุการณ์ องค์การบริหารส่วนตำบล ข้อเสนอแนะ ควรการจัดองค์กรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชนในบริบทของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ เข้าถึงองค์กรได้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร

พระสมุห์เจษฎา แดงบำรุง (2564) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมใน การบริหารงานของคณะผู้บริหาร อบต.ปากน้ำ และ 2) แนวทางที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นมีบริบทคล้ายคลึงกัน เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี ได้แก่ เชิง ปริมาณใช้แบบสอบถามสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ 1) คณะผู้บริหาร 2) พนักงานส่วนตำบล 3) สมาชิกสภา และ4) ผู้นำชุมชน จำนวน 132 คน โดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์และสนทนา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) คณะผู้บริหาร 2) พนักงานส่วนตำบล และ 3) สมาชิกสภา จำนวน 12 คน โดยวิเคราะห์เชิง เนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร อบต.ปากน้ำ คือ หลักธรรมที่นำไปปฏิบัติเป็นคนดี และใช้ในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องด้วยความปรารถนาดี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มี 7 ประการ ได้แก่ 1.1) หลักรู้จักเหตุ1.2) หลักรู้จักผล 1.3) หลักรู้จักตน 1.4) หลักรู้จักประมาณ 1.5) หลักรู้จัก เวลา 1.6) หลักรู้จักชุมชน และ 1.7) หลักรู้จักบุคคล และ 2) แนวทางที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น คือ 2.1) การรู้จักเหตุ การศึกษาปัญหาเพื่อ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหา และติดตามประเมินผล 2.2) การรู้จักผล การวิเคราะห์คนงานประเมินผลลัพธ์ เพื่อนำไปแก้ไขปัญหา 2.3) การรู้จักตน มีหลักการคิด รู้จักวางตนให้เหมาะสม กับสถานการณ์ 2.4) การรู้จักประมาณ การบริหารองค์กร และการประเมินความคุ้มค่า 2.5) การรู้จักเวลา การบริหารเวลา และประเมินผลการปฏิบัติงาน 2.6) การรู้จักชุมชน การตระหนักรู้มีคุณธรรมประจำใจในการบริหาร และ 2.7) การรู้จักบุคคล การรู้จักบุคคล ขยัน พบปะพูดคุย และการใช้ใจแลกใจ

พระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต วฑฺฒโน) (2561) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษา เปรียบเทียบความความคิดเห็นต่อบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานบุคคล ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิง คุณภาพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบ

ง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติวิเคราะห์หาคาที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ทวีศักดิ์ สุขกมล (2560) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของผู้บริหารเทศบาล ตำบลป่าไหน่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาหลักสัปปุริสธรรมในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารงาน การบูรณาการ และการบริหารงานเทศบาลตำบลป่าไหน่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อวิเคราะห์การใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของ ผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าไหน่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการศึกษาเอกสาร และภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ เทศบาลตำบลป่าไหน่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักสัปปุริสธรรมแก่บริษัทตามโอกาสสถานที่ ต่าง ๆ กัน พระองค์ทรงแสดงคุณสมบัติของภิกษุที่เป็นผู้ควรแก่ของที่เขานำมาถวาย เป็นนาบุญอัน ยอดเยี่ยมของโลก จะต้องประกอบด้วยธรรม 7 ประการ คือ 1) ธัมมัญญุตา (เป็นผู้รู้จักเหตุ) 2) อัตถัญญุตา (เป็นผู้รู้จักผล) 3) อัตตัญญุตา (เป็นผู้รู้จักตน) 4) มัตตัญญุตา (เป็นผู้รู้จักประมาณ) 5) กาลัญญุตา (เป็นผู้รู้จักกาล) 6) ปริสัญญุตา (เป็นผู้รู้จักบริษัท) 7) ปุคคลัญญุตา (เป็นผู้รู้จัก บุคคล) ผู้ที่ประกอบด้วยหลักสัปปุริสธรรม ๗ ประการ ดังกล่าวย่อมเป็นผู้ควรแก่การคำนับ นับถือ ยกย่องของบุคคลทั้งหลาย ผู้นั้นย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่พระพุทธเจ้ายกย่องว่าเป็น “สัตบุรุษ” หรือ “คนดี แท้” การกระทำหรือพฤติกรรมของเขามีความเหมาะสมถูกต้องดีงามย่อมนำประโยชน์มาให้ทั้งแก่ ตนเองและผู้อื่น

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าไหน่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม เมื่อพิจารณาหลักสัปปุริสธรรมในแต่ละด้านมีการนำมาใช้ในการบริหารงาน เชิงบูรณาการครบทั้ง 7 ด้านจริง แต่ไม่เด่นชัดเป็นการแฝงหลอมรวมอยู่ในหลักการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งเน้นเรื่องเทคนิคและวิธีการในการดำเนินงานด้านการบริหารงานของเทศบาล

ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์ (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำแนกตามระดับชั้น และสาขาวิชา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ภาคการศึกษา 2/2564 จำนวน 318 รูป/คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยตาราง Krejcie and Morgan ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 รูป/คน ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยยึดสาขาวิชา แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากเพื่อระบุ

ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานด้วย One - Way ANOVA

นนท์ชนันท์กรณ์ ฝ่ายเทศ (2564) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรม ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุด คือด้านการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ และด้านการประสานงานชุมชน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการประสานงานชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

สุวรรณ์ แก้วนะ และคณะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล 3. นำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.987 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 550 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคนแบบตัวต่อตัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 10 รูปหรือคน เพื่อยืนยันโมเดลหลังจากการสังเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.588 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า มีความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 รองลงมาคือ การมีความเฉลียวฉลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 มีความริเริ่มและมุ่งมั่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 มีความเชื่อมั่นในตัวเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 มีความพร้อมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 มีความเข้าใจในงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และมีความสามารถในการควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06ตามลำดับ

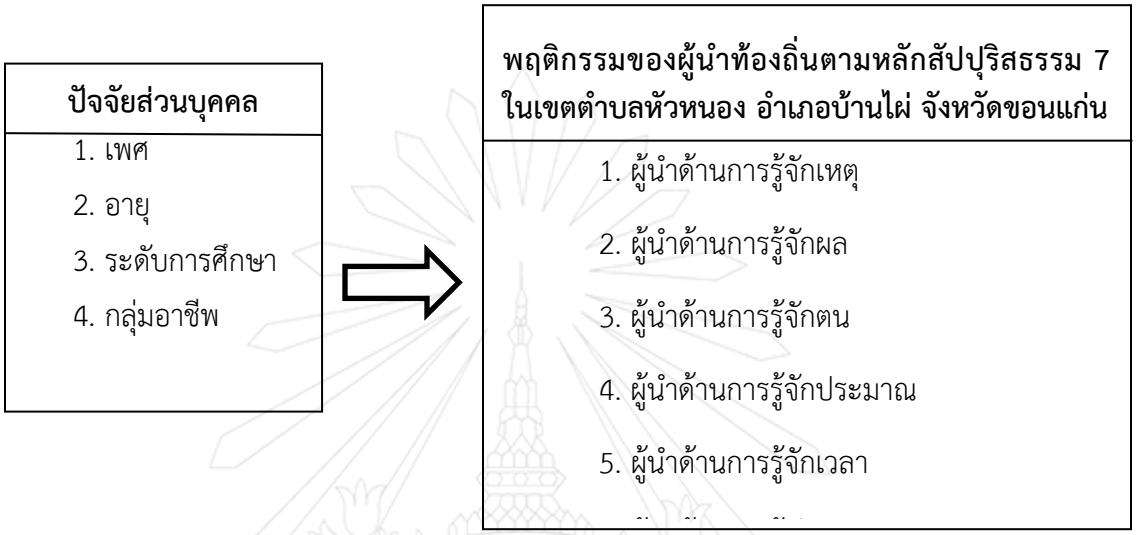
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 2.1 ตารางสังเคราะห์กรอบแนวคิด

ที่	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	พระยุรันท์ ภทฺทธมฺโม (2564)	พระครูวิมลปภากร ถาวรพา (2559)	พระสมุห์เจษฎา แดงบำรุง (2564)	พระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต วฑฺฒโน) (2561)	พระครูวิมลปภากร ถาวรพา (2559)	นายกวีศักดิ์ สุขกมล (2560)	ธนวัฒน์ ขาวโพธิ์ (2565)	49 รวม
1.	ผู้นำด้านการรู้จักเหตุ	/	/	/	/	/	/	/	7
2.	ผู้รู้จักผลผู้นำด้านการรู้จักผล	/	/	/	/	/	/	/	7
3.	ผู้นำด้านการรู้จักตน	/	/	/	/	/	/	/	7
4.	ผู้นำด้านการรู้จักประมาณ	/	/	/	/	/	/	/	7
5.	ผู้นำด้านการรู้จักเวลา	/	/	/	/	/	/	/	7
6	.ผู้นำด้านการรู้จักชุมชน	/	/	/	/	/	/	/	7
7	.ผู้นำด้านการรู้จักบุคคล	/	/	/	/	/	/	/	7

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ “พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น”ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถเขียนเป็นแผนภูมิกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ **ตัวแปรตาม**

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มอาชีพ และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยมีขั้นตอนรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือวิจัย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล

3.7 การวัดค่าตัวแปร

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.9 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น (เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอายุ 18 ปีขึ้นไป) จำนวน 3,653 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง. สภาพและข้อมูลพื้นฐาน, อินเทอร์เน็ต, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น (เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอายุ 18 ปีขึ้นไป) โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, p. 99; อ้างถึงใน สำเริง จันทรสุวรรณ, 2547 : 38) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละหมู่บ้าน จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, p. 99; อ้างถึงใน สำเริง จันทรสุวรรณ, 2547: 38) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของหน่วยตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

e = ระดับความคลาดเคลื่อนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร N = 3,653 คน

e = 0.05

แทนค่า

$$n = \frac{3,653}{1+3,653\ (0.05)^2}$$

$$= \frac{3,653}{1+3,653\ (0.0025)}$$

n = 361 คน

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน

3.2.2 ดำเนินการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ดังตารางที่ 3.1

ด้วยสูตร $\frac{\text{จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในหมู่บ้าน}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านหัวหนอง	546	54
หมู่ที่ 2 บ้านโนนงิ้ว	571	56
หมู่ที่ 3 บ้านหนองนาวัว	872	87
หมู่ที่ 4 บ้านโนนข่า	568	56
หมู่ที่ 5 บ้านหนองร้านหญ้า	660	65
หมู่ที่ 6 บ้านโนนไผ่	436	43
รวม	**3,653**	**361**

(องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง. สภาพและข้อมูลพื้นฐาน, อินเทอร์เน็ต, 2564)

3.2.3 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแล้ว จึงสุ่มรายชื่อประชาชนในแต่ละหมู่บ้านดังกล่าว โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

3.3 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างโดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด (Closed – Ended) และแบบสอบถาม แบบปลายเปิด (Open – Ended) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มอาชีพ เป็นข้อคำถามเป็นลักษณะการตรวจสอบรายการ (Checklist) และเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Questionnaires)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ระดับคะแนน (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบคำถาม 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
มาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
น้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 จากเอกสารตำรารวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบตรวจรายการ (Checklist)

3.4.3 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบของลิเคิร์ท

3.4.4 ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

3.4.5 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา

3.4.6 นำแบบสอบถามจากข้อ 3.4.5 ที่ผ่านการตรวจแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาหาความตรงของเนื้อหา และความชัดเจนเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ซึ่งมีรายนามดังต่อไปนี้

1. ดร.อภิชิต เหมือยไธสง

การศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รปด.) (รัฐประศาสนศาสตร์)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. ดร.เอนก มูลมา

การศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต.(รปด) (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ

การศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รปด.) (รัฐประศาสนศาสตร์)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์และประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3.4.7 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง แทนผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในข้อนั้น

N หมายถึง แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ ต้องมีค่า ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

3.4.8 นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจแก้จากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลอง (Try - Out) จำนวน 30 คน โดยใช้กับประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.949

3.4.9 จัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยเดินทางไปที่ตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน การดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือ ในการจัดเก็บข้อมูลจากสำนักงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เพื่อขอความร่วมมือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง

2. ผู้วิจัยได้ติดต่อประธานชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บ ข้อมูล

3. ทำการชักซ้อมความเข้าใจกับผู้ร่วมที่จะไปแจกแบบสอบถามทั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากสมาชิกสภาในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมกับอธิบายแบบสอบถามโดยละเอียดเพื่อช่วยให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกัน

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชาชนของในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

5. ในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการติดต่อกับประชาชนที่เป็นผู้นำในพื้นที่ก่อนลงพื้นที่จริงในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะได้ทราบถึงการดำเนินชีวิตของประชาชนของแต่ละหมู่บ้าน จะได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถตอบได้เอง ผู้วิจัยและทีมงานจะใช้การอ่านแบบสอบถามให้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

7. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตาม จำนวน 361 ชุด ตามที่กำหนดของกลุ่มตัวอย่าง

8. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามว่ากลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 361 ชุด เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติประมวลผลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์มีดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในเครื่องมือที่ได้รับคืนมา

2. แจกนับแบบสอบถามตามข้อ 1 และตรวจให้คะแนนแต่ละฉบับเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. นำผลการแจ้งนับและคะแนนมาหาค่าทางสถิติ ดังนี้

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วเสนอแบบความเรียง

3.2 พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 การทดสอบสมมุติฐาน เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ตามปัจจัยด้านบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ใช้สถิติทดสอบที (t-test) และ One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น รวบรวมข้อมูลทำการจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นแล้วเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.7 การวัดค่าตัวแปร

3.7.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ 18 – 37 ปี ☐ 38 – 57 ปี

☐ 58 – 77 ปี ☐ 78 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ระดับประถมศึกษา ☐ ระดับมัธยมศึกษา

☐ ระดับปริญญาตรี ☐ ระดับปริญญาโทขึ้นไป

4. กลุ่มอาชีพ

☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ ☐ เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย

☐ เกษตรกรรม ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.7.2 ตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	ระดับคะแนน	5
มาก	ระดับคะแนน	4
ปานกลาง	ระดับคะแนน	3
น้อย	ระดับคะแนน	2
น้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1

โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปรผล ดังนี้

4.20 – 5.00	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
3.40 – 4.19	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
2.60 – 3.39	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
1.80 – 2.59	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
1.00 – 1.79	หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

อันตรภาคชั้น $\frac{\text{จำนวนระดับสูงสุด-จำนวนระดับต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับทั้งหมด}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$

(ขีดจำกัดบนของชั้นแรก = ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก + ขนาดชั้น – 0.01)

(สำเริง จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547, หน้า 245) โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปลผล

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงสำรวจ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.8.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

3.8.2 สถิติพื้นฐาน

ค่าร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)

3.8.3 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้แก่ 1) การเปรียบเทียบของกลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง ต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ T-test Independent 2) การเปรียบเทียบความแตกต่างถึง อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่อปัจจัยส่วนบุคคล ในพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป

3.9 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบตารางและบรรยายประกอบใต้ตาราง

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และ การทดสอบสมมติฐานการศึกษา ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มอาชีพ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ผลการศึกษามีดังนี้ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	148	41.00
หญิง	213	59.00
รวม	**361**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 และเพศชาย จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ระดับอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18 – 37 ปี	71	19.67
38 – 57 ปี	128	35.46
58 – 77 ปี	154	42.66
78 ปีขึ้นไป	8	2.22
รวม	**361**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยจำแนกตามอายุ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ส่วนมากอยู่ในระดับอายุ 58 – 77 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 44.66 รองลงมา คือ ระดับอายุ 38 – 57 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.46 ระดับอายุ 18 – 37 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 19.67 และน้อยที่สุด คือ อยู่ในระดับอายุ 78 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22

ตารางที่ 4.3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับประถมศึกษา	159	44.04
ระดับมัธยมศึกษา	134	37.12
ระดับปริญญาตรี	63	17.45
ระดับปริญญาโทขึ้นไป	5	1.39
รวม	**361**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ส่วนมากมีระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 44.04 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 37.12 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.45 และน้อยที่สุด คือ ระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.39

ตารางที่ 4.4 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	48	13.30
เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	63	17.45
เกษตรกรรม	165	45.71
อื่น ๆ	85	23.55
รวม	**361**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยจำแนกตามกลุ่มอาชีพ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ส่วนมากกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม 165 คน คิดเป็นร้อยละ 45.71 รองลงมา คือ กลุ่มอาชีพอื่น ๆ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.55 รองลงมา คือ กลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17.45 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีลักษณะข้อมูลทั่วไป ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการรู้จักเหตุ	3.51	.91	มาก
2.	ด้านการรู้จักผล	3.39	.99	ปานกลาง
3.	ด้านการรู้จักตน	3.37	.87	ปานกลาง
4.	ด้านการรู้จักประมาณ	3.32	.87	ปานกลาง
5.	ด้านการรู้จักเวลา	3.26	.88	ปานกลาง
6.	ด้านการรู้จักชุมชน	3.38	.89	ปานกลาง
7.	ด้านการรู้จักบุคคล	3.30	.88	ปานกลาง
	โดยรวม	**3.36**	**.82**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรู้จักเหตุใจ ด้านการรู้จักผล ด้านการรู้จักชุมชน ด้านการรู้จักตน ด้านการรู้จักประมาณ ด้านการรู้จักบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรู้จักเวลา

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเหตุ

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเหตุ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารจัดการท้องถิ่น	3.64	.94	มาก
2.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ยึดหลักการและบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างเป็นขั้นเป็นตอน	3.56	.93	มาก
3.	ผู้นำท้องถิ่นวางแผนและจัดทำนโยบาย สอดคล้องกับการบริหารงานของท้องถิ่น	3.56	.98	มาก
4.	ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงาน และประชาชนด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข	3.41	1.06	มาก
5.	ผู้นำท้องถิ่นใช้หลักกัลยาณมิตร เป็นแบบอย่างที่ดี ของบุคลากรในหน่วยงานและประชาชนในชุมชน	3.41	1.04	มาก
	โดยรวม	**3.51**	**.91**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเหตุใจ โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารจัดการท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ยึดหลักการและบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ผู้นำท้องถิ่นวางแผนและจัดทำนโยบาย สอดคล้องกับการบริหารงานของท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงาน และประชาชนด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นใช้หลักกัลยาณมิตร เป็นแบบอย่างที่ดี ของบุคลากรในหน่วยงานและประชาชนในชุมชน

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	1. ผู้นำท้องถิ่นดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ หรือ ปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้	3.43	1.01	มาก
2.	2. ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการร่วมมือกับบ้าน วัด และโรงเรียนเพื่อพัฒนาชุมชน	3.33	1.20	ปานกลาง
3	3. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความมุ่งมั่น และมีความเพียร พยายามที่จะขับเคลื่อนไปนโยบายไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้	3.40	1.05	มาก

4.	4. ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการส่งเสริมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน	3.47	1.03	มาก
5.	5. ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ	3.34	1.13	ปานกลาง
	โดยรวม	**3.39**	**.99**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักผล โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการส่งเสริมความสัมพันธ์แบบ กัลยาณมิตรส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน ผู้นำท้องถิ่นดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ หรือ ปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความมุ่งมั่น และมีความเพียร พยายามที่จะขับเคลื่อนไปนโยบายไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการร่วมมือกับบ้าน วัด และโรงเรียนเพื่อพัฒนาชุมชน

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ และสามารถกระจายวิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้	3.39	1.01	ปานกลาง
2.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีและมีความเสียสละ	3.51	.90	มาก
3.	ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการใช้แรงจูงใจ	3.30	.99	ปานกลาง
4.	ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข	3.32	1.00	ปานกลาง
5.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.33	.96	ปานกลาง
	โดยรวม	**3.37**	**.87**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีและมีความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ และสามารถกระจายวิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการใช้แรงจูงใจ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักประมาณ	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารงานได้เหมาะสม	3.34	.94	ปานกลาง
2.	ผู้นำท้องถิ่นบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น	3.33	.97	ปานกลาง
3.	ผู้นำท้องถิ่นยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวในการบริหารงาน	3.26	.98	ปานกลาง
4.	ผู้นำท้องถิ่นรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสม	3.35	.93	ปานกลาง
5.	ผู้นำท้องถิ่นจะปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	3.34	.92	มาก
	โดยรวม	**3.32**	**.87**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักประมาณ โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสม ผู้นำท้องถิ่นจะปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารงานได้เหมาะสม ผู้นำท้องถิ่นบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวในการบริหารงาน

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเวลา	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้นำท้องถิ่นจัดทำนโยบายหรือโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลา	3.28	.95	ปานกลาง
2.	ผู้นำท้องถิ่นสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อนและหลังได้ดี	3.26	.97	ปานกลาง
3.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา	3.27	.93	ปานกลาง
4.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นสูงสุด	3.23	1.06	ปานกลาง

5.	ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ	3.27	.94	ปานกลาง
	โดยรวม	**3.26**	**.88**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเวลา โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้นำท้องถิ่นจัดทำนโยบายหรือโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลา ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำท้องถิ่นสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อนและหลังได้ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นสูงสุด

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักชุมชน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนและทุกองค์กร	3.55	.92	มาก
2.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่นักประสานงานที่ดีกับทุกองค์กรและทุกภาคส่วน	3.43	.97	มาก
3.	ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	3.29	1.02	ปานกลาง
4.	ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และประชาชน	3.32	1.01	ปานกลาง
5.	ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในท้องถิ่น	3.30	1.00	ปานกลาง
	โดยรวม	**3.38**	**.89**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักชุมชน โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อยู่ในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนและทุกองค์กร ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่นักประสานงานที่ดีกับทุกองค์กรและทุกภาคส่วน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และประชาชน ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในท้องถิ่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักบุคคล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้นำท้องถิ่นสามารถบรรจุแต่งตั้งหรือจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน	3.34	.91	ปานกลาง
2.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ให้โอกาสและสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม	3.27	.96	ปานกลาง
3.	ผู้นำท้องถิ่นสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างถูกต้อง	3.38	.94	ปานกลาง
4.	ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณร และเยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม	3.29	.97	ปานกลาง
5.	ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์	3.24	1.00	ปานกลาง
	โดยรวม	**3.38**	**.89**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.12 พบว่า พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักบุคคล โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้นำท้องถิ่นสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างถูกต้อง ผู้นำท้องถิ่นสามารถบรรจุแต่งตั้งหรือจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณร และเยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ให้โอกาสและสนับสนุน

คนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์

4.3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3.1 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบ พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (T-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA)

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นที่แตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0 : ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าโดย Independent t-test ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก H0 ก็ต่อเมื่อ Sig (2-tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ

(n = 361)

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7	เพศชาย		เพศหญิง		t	sig.
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1.	ด้านการรู้จักเหตุ	3.51	.89	3.51	.91	.050	.960
2.	ด้านการรู้จักผล	3.34	1.01	3.43	.96	-.864	.388
3.	ด้านการรู้จักตน	3.38	.86	3.36	.86	.221	.825
4.	ด้านการรู้จักประมาณ	3.31	.90	3.33	.85	-.231	.818
5.	ด้านการรู้จักเวลา	3.27	.90	3.25	.87	.152	.879
6.	ด้านการรู้จักชุมชน	3.36	.89	3.38	.89	-.259	.796
7.	ด้านการรู้จักบุคคล	3.25	.86	3.33	.89	-.922	.357
	โดยรวม	**3.34**	**.82**	**3.37**	**.82**	**-.300**	**.764**

จากตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ด้วยวิธีการ t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ประชาชนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม ไม่แตกต่าง ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.3.2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นที่แตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0 : ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าโดยใช้ One -Way ANOVA ใช้กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไปที่เป็นอิสระกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐาน ก็ต่อเมื่อ Sig (2tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ

(n = 361)

	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 จำแนกตามอายุ	ระหว่างกลุ่ม	2.286	3	.762	1.128	.338
	ภายในกลุ่ม	241.242	357	.676		
	รวม	243.528	360			

จากตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ภาพรวม จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนในทุกอายุมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ โดยแยกเป็นรายด้าน

(n = 361)

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
1.	ด้านการรู้จักเหตุ	ระหว่างกลุ่ม	1.039	3	.346	.421	.738
		ภายในกลุ่ม	293.853	357	.823		
		รวม	294.892	360			
2.	ด้านการรู้จักผล	ระหว่างกลุ่ม	.621	3	.207	.211	.889
		ภายในกลุ่ม	350.808	357	.983		
		รวม	351.429	360			
3.	ด้านการรู้จักตน	ระหว่างกลุ่ม	1.343	3	.448	.595	.619
		ภายในกลุ่ม	268.710	357	.753		
		รวม	270.053	360			
4.	4. ด้านการรู้จักประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	3.740	3	1.247	1.642	.179
		ภายในกลุ่ม	271.110	357	.759		
		รวม	274.850	360			
5.	ด้านการรู้จักเวลา	ระหว่างกลุ่ม	4.962	3	1.654	2.146	.094
		ภายในกลุ่ม	275.198	357	.771		
		รวม	280.160	360			
6.	ด้านการรู้จักชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	3.157	3	1.052	1.330	.264
		ภายในกลุ่ม	282.408	357	.791		
		รวม	285.565	360			
7.	ด้านการรู้จักบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	4.980	3	1.660	2.149	.094
		ภายในกลุ่ม	275.823	357	.773		
		รวม	280.804	360			

จากตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ โดยแยกเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนในทุกอายุ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

4.3.3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นที่ แตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0 : ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าโดยใช้ One -Way ANOVA ใช้กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไปที่เป็นอิสระกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐาน ก็ต่อเมื่อ Sig (2tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 361)

	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 จำแนกตามระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	10.527	3	3.509	5.377*	.001
	ภายในกลุ่ม	233.000	357	.653		
	รวม	243.528	360			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในทุกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา โดยแยกเป็นรายด้าน

(n = 361)

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
1. ด้านการรู้จักเหตุ	ระหว่างกลุ่ม	8.215	3	2.738	3.410*	.018
	ภายในกลุ่ม	286.677	357	.803		
	รวม	294.892	360			
2. ด้านการรู้จักผล	ระหว่างกลุ่ม	9.891	3	3.297	3.446*	.017
	ภายในกลุ่ม	341.538	357	.957		
	รวม	351.429	360			
3. ด้านการรู้จักตน	ระหว่างกลุ่ม	14.276	3	4.759	6.642*	.000
	ภายในกลุ่ม	255.777	357	.716		
	รวม	270.053	360			
4. ด้านการรู้จักประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	8.742	3	2.914	3.910*	.009
	ภายในกลุ่ม	266.107	357	.745		
	รวม	274.850	360			
5. ด้านการรู้จักเวลา	ระหว่างกลุ่ม	13.217	3	4.406	5.892*	.001
	ภายในกลุ่ม	266.943	357	.748		
	รวม	280.160	360			
6. ด้านการรู้จักชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	11.584	3	3.861	5.031*	.002
	ภายในกลุ่ม	273.981	357	.767		
	รวม	285.565	360			
7. ด้านการรู้จักบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	9.676	3	3.225	4.247*	.006
	ภายในกลุ่ม	271.128	357	.759		
	รวม	280.804	360			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา โดยแยกเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนในทุกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบ เพื่อหาว่าระดับการศึกษาใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น . ด้านการรู้จักเหตุ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 361)

ระดับการศึกษา	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโทขึ้นไป
ระดับประถมศึกษา	-	-.26661*	.11932	-.15497
ระดับมัธยมศึกษา	-	-	.38593*	.11164
ระดับปริญญาตรี	-	-	-	-.27429
ระดับปริญญาโทขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเหตุ จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเหตุ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 361)

ระดับการศึกษา	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโทขึ้นไป
ระดับประถมศึกษา	-	.28718*	-.14232	.03673
ระดับมัธยมศึกษา	-	-	-.42950*	-.25045
ระดับปริญญาตรี	-	-	-	.17905
ระดับปริญญาโทขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 361)

ระดับการศึกษา	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโทขึ้นไป
ระดับประถมศึกษา	-	.35914*	-.13603	.32302
ระดับมัธยมศึกษา	-	-	-.49517*	-.03612
ระดับปริญญาตรี	-	-	-	.45905
ระดับปริญญาโทขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 361)

ระดับการศึกษา	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโทขึ้นไป
ระดับประถมศึกษา	-	.25318*	-.15424	.31497
ระดับมัธยมศึกษา	-	-	-.40742*	.06179
ระดับปริญญาตรี	-	-	-	.46921
ระดับปริญญาโทขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักประมาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 361)

ระดับการศึกษา	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโทขึ้นไป
ระดับประถมศึกษา	-	.39113*	-.02102	.20755
ระดับมัธยมศึกษา	-	-	-.41215*	-.18358
ระดับปริญญาตรี	-	-	-	.22857
ระดับปริญญาโทขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเวลา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 361)

ระดับการศึกษา	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโทขึ้นไป
ระดับประถมศึกษา	-	.32528*	-.11950	.28050
ระดับมัธยมศึกษา	-	-	-.44478*	-.04478
ระดับปริญญาตรี	-	-	-	.40000
ระดับปริญญาโทขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 361)

ระดับการศึกษา	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโทขึ้นไป
ระดับประถมศึกษา	-	.26463*	-.17562	.13358
ระดับมัธยมศึกษา	-	-	-.44025*	-.13104
ระดับปริญญาตรี	-	-	-	.30921
ระดับปริญญาโทขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักบุคคล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

4.3.4 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีกลุ่มอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นที่ แตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0 : ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีกลุ่มอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีกลุ่มอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าโดยใช้ One -Way ANOVA ใช้กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไปที่เป็นอิสระกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐาน ก็ต่อเมื่อ Sig (2tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

(n = 361)

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 จำแนกตามกลุ่มอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	8.613	3	2.871	4.363*	.005
	ภายในกลุ่ม	234.914	357	.658		
	รวม	243.528	360			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ภาพรวม จำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า ประชาชนในทุกกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.26 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามกลุ่มอาชีพ โดยแยกเป็นรายด้าน

(n = 361)

ข้อ	พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
1.	ด้านการรู้จักเหตุ	ระหว่างกลุ่ม	5.744	3	1.915	2.364	.071
		ภายในกลุ่ม	289.148	357	.810		
		รวม	294.892	360			
2.	ด้านการรู้จักผล	ระหว่างกลุ่ม	8.912	3	2.971	3.096*	.027
		ภายในกลุ่ม	342.517	357	.959		
		รวม	351.429	360			
3.	ด้านการรู้จักตน	ระหว่างกลุ่ม	9.390	3	3.130	4.287*	.005
		ภายในกลุ่ม	260.663	357	.730		
		รวม	270.053	360			
4.	ด้านการรู้จักประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	8.565	3	2.855	3.827*	.010
		ภายในกลุ่ม	266.285	357	.746		
		รวม	274.850	360			
5.	ด้านการรู้จักเวลา	ระหว่างกลุ่ม	10.363	3	3.454	4.571*	.004
		ภายในกลุ่ม	269.797	357	.756		
		รวม	280.160	360			
6.	ด้านการรู้จักชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	8.947	3	2.982	3.849*	.010
		ภายในกลุ่ม	276.617	357	.775		
		รวม	285.565	360			
7.	ด้านการรู้จักบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	12.127	3	4.042	5.371*	.001
		ภายในกลุ่ม	268.677	357	.753		
		รวม	280.804	360			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามกลุ่มอาชีพ โดยแยกเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนในทุกกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการรู้จักเหตุ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบ เพื่อหาว่ารายได้คู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

(n = 361)

กลุ่มอาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	เกษตรกรรม	อื่น ๆ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	-	.41567*	.33735*	.52936*
เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	-	-	-.07833	.11369
เกษตรกรรม	-	-	-	.19201
อื่น ๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

(n = 361)

กลุ่มอาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	เกษตรกรรม	อื่น ๆ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	-	.33909*	.19750	.50574*
เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	-	-	-.14159	.16665
เกษตรกรรม	-	-	-	.30824*
อื่น ๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

(n = 361)

กลุ่มอาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	เกษตรกรรม	อื่น ๆ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	-	.30893	.23447	.50770*
เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	-	-	-.07446	.19877
เกษตรกรรม	-	-	-	.27323*
อื่น ๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักประมาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

(n = 361)

กลุ่มอาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	เกษตรกรรม	อื่น ๆ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	-	.22460	.19424	.53314*
เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	-	-	-.03036	.30853*
เกษตรกรรม	-	-	-	.33889*
อื่น ๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.30 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา จำแนกตามกลุ่มอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเวลา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

(n = 361)

กลุ่มอาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	เกษตรกรรม	อื่น ๆ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	-	.24365	.23788	.51824*
เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	-	-	-.00577	.27458
เกษตรกรรม	-	-	-	.28036*
อื่น ๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.31 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

(n = 361)

กลุ่มอาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	เกษตรกรรม	อื่น ๆ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	-	.33651*	.34424*	.62196*
เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	-	-	.00773	.28545*
เกษตรกรรม	-	-	-	.27772*
อื่น ๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักบุคคล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐาน	โดยรวม	ด้านรู้จักเหตุ	ด้านรู้จักผล	ด้านรู้จักตน	ด้านรู้จักประมาณ	ด้านรู้จักเวลา	ด้านรู้จักชุมชน	ด้านรู้จักบุคคล
1. เพศ (T-test)	-.300	.050	-.864	.221	-.231	.152	-.259	-.922
2. อายุ (F-test)	1.128	.421	.211	.595	642.1	146.2	330.1	149.2
3. ระดับการศึกษา (F-test)	5.377*	3.410	3.446	6.642	3.910	5.892	5.031	4.247
4. อาชีพ (F-test)	4.363*	2.364	3.096	4.287	3.827	4.571	3.849	5.371

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.33 สรุปได้ว่า เมื่อทดสอบสมมติฐานของประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มี เพศและอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม7 ไม่แตกต่างกัน และประชาชนที่มีระดับการศึกษาและกลุ่มอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ05.0

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.34 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเหตุ

ลำดับ	ด้านการรู้จักเหตุ	ความถี่
1.	ผู้นำต้องรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการ	2
2.	กำหนดพื้นที่พัฒนาเขตให้มีผู้นำหรือผู้แทนแต่ละเขตให้มีการเสนอถึงปัญหาและความต้องการ	6
3.	ผู้นำควรเปิดรับความรู้ใหม่ด้านการวางแผน	1
4.	ให้ชุมชนทำแบบสอบถามเสนอปัญหา และการแก้ไข	1
5.	ให้มีการประชุมกลุ่มย่อย เสนอความต้องการ	2
	รวม	**10**

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ กำหนดพื้นที่พัฒนาเขตให้มีผู้นำหรือผู้แทนแต่ละเขตให้มีการเสนอถึงปัญหาและความต้องการ ความถี่ 6 รองลงมาได้แก่ ผู้นำต้องรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการ ผู้นำควรเปิดรับความรู้ใหม่ด้านการวางแผน ความถี่ 2 รองลงมาได้แก่ ผู้นำควรเปิดรับความรู้ใหม่ด้านการวางแผน ให้ชุมชนทำแบบสอบถามเสนอปัญหา และการแก้ไข ความถี่ 1

ตารางที่ 4.35 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักผล

ลำดับ	ด้านการรู้จักผล	ความถี่
1.	รู้จักการประเมินการทำงาน	3
2.	นำเสนอผลงานมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจูงใจให้มาร่วมมือ	1
	รวม	**4**

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ รู้จักการประเมินการทำงาน ความถี่ 3 รองลงมาได้แก่ นำเสนอผลงานมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจูงใจให้มาร่วมมือ ความถี่ 1

ตารางที่ 4.36 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักตน

ลำดับ	ด้านการรู้จักตน	ความถี่
1.	รู้จักสภาพร่างกายของตัวเองว่าพร้อมในการทำงาน	1
2.	ผู้นำควรประเมินตนเองด้านสภาพจิตใจก่อนทำงาน	2
3.	ร่วมมือทำงานกับคนอื่น	1
4.	โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน	1
	รวม	**5**

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ ผู้นำควรประเมินตนเองด้านสภาพจิตใจก่อนทำงาน ความถี่ 2 รองลงมาได้แก่ รู้จักสภาพร่างกายของตัวเองว่าพร้อมในการทำงาน ร่วมมือทำงานกับคนอื่น และโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน ความถี่ 1

ตารางที่ 4.37 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักประมาณ

ลำดับ	ด้านการรู้จักประมาณ	ความถี่
1.	ควรความคุมการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส	1
2.	ใช้งบประมาณพัฒนาตามช่วงเวลาที่เหมาะสม และประหยัดงบ	4
3.	เปิดเผยข้อมูลงบประมาณ	2
	รวม	**7**

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ ใช้งบประมาณพัฒนาตามช่วงเวลาที่เหมาะสม และประหยัดงบ ความถี่ 4 รองลงมาได้แก่ เปิดเผยข้อมูลงบประมาณ ความถี่ 2 รองลงมาได้แก่ ควรควบคุมการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส ความถี่ 1

ตารางที่ 4.38 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักเวลา

ลำดับ	ด้านการรู้จักเวลา	ความถี่
1.	ควรมีการประเมินผลงานทุกเวลาที่เหมาะสม	3
2.	การตรงต่อเวลา ควบคุมการใช้งบประมาณในเวลาที่กำหนดไว้	4
	รวม	**7**

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ การตรงต่อเวลา ควบคุมการใช้งบประมาณในเวลาที่กำหนดไว้ ความถี่ 4 รองลงมาได้แก่ ควรมีการประเมินผลงานทุกเวลาที่เหมาะสม ความถี่ 3

ตารางที่ 4.39 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักชุมชน

ลำดับ	ด้านการรู้จักชุมชน	ความถี่
1.	ควรให้ชุมชนมีการแสดงออก ถึงความต้องการ	2
2.	ใช้โซเชียลเป็นสื่อในการเข้าถึงชุมชน	1
3.	จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อความสามัคคี	2
4.	ผู้นำควรมีจิตอาสาต่อชุมชน และเข้าถึงชุมชน	2
	รวม	**7**

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ ควรให้ชุมชนมีการแสดงออก ถึงความต้องการ จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อความสามัคคี และผู้นำควรมีจิตอาสาต่อชุมชน และเข้าถึงชุมชน ความถี่ 2 รองลงมาได้แก่ ใช้โซเชียลเป็นสื่อในการเข้าถึงชุมชน ความถี่ 1

ตารางที่ 4.40 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้านการรู้จักบุคคล

ลำดับ	ด้านการรู้จักบุคคล	ความถี่
1.	ควรยกย่องบุคคลที่มีผลงาน	4
2.	ส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา	1
	รวม	**5**

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ ควรยกย่องบุคคลที่มีผลงาน ความถี่ 4 รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ความถี่ 1

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3,653 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 361 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะเปรียบเทียบหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน ร้อยละ 59.00 มีอายุ 58 – 77 ปี จำนวน 154 คน ร้อยละ 42.66 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 159 คน ร้อยละ 44.04 มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 165 คน ร้อยละ 45.71

2. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมทางการเมืองท้องถิ่นตามหลักศีล 5 โดยรวมทุกด้าน อยู่ใน

ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรู้จักเหตุใจ รองลงมา คือ ด้านการรู้จักผล รองลงมา คือ ด้านการรู้จักชุมชน รองลงมา คือ ด้านการรู้จักตน รองลงมา คือ ด้านการรู้จักประมาณ รองลงมา คือ ด้านการรู้จักบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรู้จักเวลา

2.1 พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเหตุ พบว่า ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารจัดการท้องถิ่น รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ยึดหลักการและบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นวางแผนและจัดทำนโยบาย สอดคล้องกับการบริหารงานของท้องถิ่น รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงาน และประชาชนด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นใช้หลักกัลยาณมิตร เป็นแบบอย่างที่ดี ของบุคลากรในหน่วยงานและประชาชนในชุมชน

2.2 พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักผล พบว่า ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อยู่ในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการส่งเสริมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ หรือปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้ รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความมุ่งมั่น และมีความเพียร พยายามที่จะขับเคลื่อนไปนโยบายไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ รองลงมา คือ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการร่วมมือกับบ้าน วัด และโรงเรียนเพื่อพัฒนาชุมชน

2.3 พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน พบว่า ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีและมีความเสียสละ รองลงมา คือ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ และสามารถกระจายวิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้ รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการใช้แรงจูงใจ

2.4 พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน พบว่า ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นจะ

ปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารงานได้เหมาะสมรองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้นำท้องถิ่นยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวในการบริหารงาน

2.5 พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเวลา พบว่า ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดทำนโยบายหรือโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลารองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อนและหลังได้ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นสูงสุด

2.6 พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักชุมชน พบว่า ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนและทุกองค์กร รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่นักประสานงานที่ดีกับทุกองค์กรและทุกภาคส่วน รองลงมา คือ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และประชาชนรองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในท้องถิ่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

2.7 พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักบุคคล พบว่า ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างถูกต้อง รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นสามารถบรรจุแต่งตั้งหรือจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณร และเยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ให้โอกาสและสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มอาชีพ รายละเอียดในแต่ละกลุ่ม สรุปได้ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้วยการวิเคราะห์ห่าค่า t - test ที่ระดับนัยสำคัญทาง

สถิติ 0.05 พบว่า ประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ประชาชนเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนในทุกอายุ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในทุกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบ เพื่อหาว่าระดับการศึกษาคู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD

3.3.1 ด้านการรู้จักเหตุ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเหตุ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.3.2 ด้านการรู้จักผล จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.3.3 ด้านการรู้จักตน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.3.4 ด้านการรู้จักประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักประมาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.3.5 ด้านการรู้จักเวลา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อ

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเวลา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.3.6 ด้านการรู้จักชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.3.7 ด้านการรู้จักบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษากับระดับมัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษากับระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักบุคคล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.4 ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า ประชาชนในทุกกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวม แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการรู้จักเหตุ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบ เพื่อหาว่ารายได้คู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD

3.4.1 ด้านการรู้จักผล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.4.2 ด้านการรู้จักตน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.4.3 ด้านการรู้จักประมาณ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักประมาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.4.5 ด้านการรู้จักเวลา จำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเวลา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.4.6 ด้านการรู้จักชุมชน จำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3.4.7 ด้านการรู้จักบุคคล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ พบว่า ประชาชนกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ กับประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ และประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักบุคคล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักเหตุ กำหนดพื้นที่พัฒนาเขตให้มีผู้นำหรือผู้แทนแต่ละเขตให้มีการเสนอถึงปัญหาและความต้องการ ผู้นำต้องรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการ ผู้นำควรเปิดรับความรู้ใหม่ด้านการวางแผน ผู้นำควรเปิดรับความรู้ใหม่ด้านการวางแผน ให้ชุมชนทำแบบสอบถามเสนอปัญหา และการแก้ไข 2) ด้านการรู้จักผล รู้จักการประเมินการทำงาน นำเสนอผลงานมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจูงใจให้มาร่วมมือ 3) ด้านการรู้จักตน ผู้นำควรประเมินตนเองด้านสภาพจิตใจก่อนทำงาน รู้จักสภาพร่างกายของตัวเองว่าพร้อมในการทำงาน ร่วมมือทำงานกับคนอื่นและโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน 4) ด้านการรู้จักประมาณ ใช้งบประมาณพัฒนาตามช่วงเวลาที่เหมาะสม และประหยัดงบ เปิดเผยข้อมูลงบประมาณ ควรควบคุมการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส 5) ด้านการรู้จักเวลา การตรงต่อเวลา ควบคุมการใช้งบประมาณในเวลาที่กำหนดไว้ ควรมีการประเมินผลงานทุกเวลาที่เหมาะสม 6) ด้านการรู้จักชุมชน ควรให้ชุมชนมีการแสดงออก ถึงความต้องการ จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อความสามัคคี และผู้นำควรมี

จิตอาสาต่อชุมชน และเข้าถึงชุมชน ใช้โซเชี่ยวเป็นสื่อในการเข้าถึงชุมชน 7) ด้านการรู้จักบุคคล ควรยกย่องบุคคลที่มีผลงาน ส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบในการวิจัย จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม มีคิดเห็นพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อยู่ในระดับมากทั้ง 1 ด้าน คือ ด้านการรู้จักเหตุ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน คือ ด้านการรู้จักผล ด้านการรู้จักตน ด้านการรู้จักประมาณ ด้านการรู้จักเวลา ด้านการรู้จักชุมชน และ ด้านการรู้จักบุคคล ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระยุรนันท์ ภทฺทธมฺโม (2564) การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา นี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงาน 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยทางด้านการบริหารงานกับหลักสัปปุริสธรรม 7 และ 3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบ ผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 รูป/คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ องค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการบริหารงานกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ โดยใช้ วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$ = 3.45, S.D. = .35) และการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อยู่ในระดับมาก ($\overline{x}$ = 3.43, S.D. = .33) 2. ผลวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม มีโดยมีระดับความสัมพันธ์เชิงบวกกัน ปานกลาง

(R = .62**, Sig = .00) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องพัฒนาและจัดองค์กรที่ทันสมัย ให้สอดคล้องกับยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีความรวดเร็วให้ประชาชนได้ เข้าถึงอย่างรวดเร็ว และองค์กรต้องได้รับข่าวสารจากประชาชนอย่างรวดเร็ว ในทุกเหตุการณ์ องค์การบริหารส่วนตำบล ข้อเสนอแนะ ควรการจัดองค์กรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในบริบทของพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ เข้าถึงองค์กรได้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ผู้วิจัยอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

(1) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเหตุ ของประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารจัดการท้องถิ่น รองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ยึดหลักการและบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นวางแผนและจัดทำนโยบาย สอดคล้องกับการบริหารงานของท้องถิ่น รองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงาน และประชาชนด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นใช้หลักกัลยาณมิตร เป็นแบบอย่างที่ดี ของบุคลากรในหน่วยงานและประชาชนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ พระครูวิมลปภากร ถาวรพา (2559) กล่าวว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พระลังฆาธิการ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของพระสังฆาธิการในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากเมื่อจำแนกเป็นรายพบว่า อยู่ในระดับดีมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านธัมมัญญุตา ด้านอัตถัญญุตา ด้านปุคคลัญญุตา ด้านลัตลัญญุตา ด้านปริสัญญุตา ด้านกาลัญญุตา และด้านมัตตัญญุตา ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุพรรษา การศึกษาทางโลก การศึกษาทางธรรม การศึกษาทางเปรียญธรรม และตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของพระสังฆาธิการไม่แตกต่างกัน

(2) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักผล ของประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการส่งเสริมความสัมพันธ์แบบ กัลยาณมิตรส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน รองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ หรือ ปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้ รองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความมุ่งมั่น และมีความเพียร พยายามที่จะขับเคลื่อนไปนโยบายไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ รองลงมาคือ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการร่วมมือกับบ้าน วัด และโรงเรียนเพื่อพัฒนาชุมชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระสมุห์เจษฎา แดงบำรุง (2564) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมใน การบริหารงานของคณะผู้บริหาร อบต.ปากน้ำ และ2) แนวทางที่เหมาะสมใน

การประยุกต์ใช้ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นมีบริบทคล้ายคลึงกัน เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี ได้แก่ เชิง ปริมาณใช้แบบสอบถามสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ 1) คณะผู้บริหาร 2) พนักงานส่วนตำบล 3) สมาชิกสภา และ 4) ผู้นำชุมชน จำนวน 132 คน โดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์และสนทนา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) คณะผู้บริหาร 2) พนักงานส่วนตำบล และ 3) สมาชิกสภา จำนวน 12 คน โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร อบต.ปากน้ำคือ หลักธรรมที่นำไปปฏิบัติเป็นคนดี และใช้ในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องด้วยความปรารถนาดี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มี 7 ประการ ได้แก่ 1.1) หลักรู้จักเหตุ 1.2) หลักรู้จักผล 1.3) หลักรู้จักตน 1.4) หลักรู้จักประมาณ 1.5) หลักรู้จัก เวลา 1.6) หลักรู้จักชุมชน และ 1.7) หลักรู้จักบุคคล และ 2) แนวทางที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นคือ 2.1) การรู้จักเหตุ การศึกษาปัญหาเพื่อ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหา และติดตามประเมินผล 2.2) การรู้จักผล การวิเคราะห์คน งานประเมินผลลัพธ์ เพื่อนำไปแก้ไขปัญหา 2.3) การรู้จักตน มีหลักการคิด รู้จักวางตนให้เหมาะสม กับสถานการณ์ 2.4) การรู้จักประมาณ การบริหารองค์กร และการประเมินความคุ้มค่า 2.5) การรู้จักเวลา การบริหารเวลา และประเมินผลการปฏิบัติงาน 2.6) การรู้จักชุมชน การตระหนักรู้มีคุณธรรมประจำใจในการบริหาร และ 2.7) การรู้จักบุคคล การรู้จักบุคคล ขยัน พบปะพูดคุย และการใช้ใจแลกใจ

(3) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน ของประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อยู่ในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีและมีความเสียสละ รองลงมาคือ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ และสามารถกระจายวิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้ รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมา คือ ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และสนใจไต่ถามทุกข์สุข และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการใช้แรงจูงใจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต์ วฑฺฒโน) (2561) กล่าวว่า แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วางตนเหมาะสมกับบุคลากรตามเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม บริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้องมีคุณธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา มี ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์สุจริต ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่บุคลากรครูในโรงเรียนอย่างยุติธรรมเสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ในการรักษาระเบียบวินัย โดยไม่มีการเลือกที่รักผลักที่ชัง ตามลำดับ

(4) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักประมาณ ของประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้นำท้องถิ่นรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสม ผู้นำท้องถิ่นจะปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารงานได้เหมาะสม ผู้นำท้องถิ่นบริหาร

งบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น และ ผู้นำท้องถิ่นยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวในการบริหารงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พระครูวิมลปภากร ถาวรพา (2559) กล่าวว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พระสังฆาธิการ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พระสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอ อรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว จำนวน 296 รูป เก็บรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ One-way ANOVA ผลการวิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของพระสังฆาธิการในอำเภออรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนก เป็นราย พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านธัมมัญญุตา ด้านอัตถัญญุตา ด้านปุคคลปโรปรัญญุตา ด้านอัตถัญญุตา ด้านปริสัญญุตา ด้านกาลัญญุตา และด้านมัตตัญญุตา ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการ ในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุพรรษา มีการศึกษาทางโลกการศึกษาทางธรรม การศึกษาทางเปรียญธรรม และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของพระสังฆาธิการไม่แตกต่างกัน

(5) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเวลา ของประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้นำท้องถิ่นจัดทำนโยบายหรือโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลารองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำท้องถิ่นสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อนและหลังได้ดี และ ผู้นำท้องถิ่นเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นสูงสุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์ (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบวา อยู่ในระดับมากทุกด่าน สามารถเรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ อัตตัญญุตา รู้ตน ธัมมัญญุตา รู้หลักและรู้จักเหตุ ปุคคลัญญุตา รู้บุคคล ปริสัญญุตา รู้ชุมชน กาลัญญุตา รู้กาล อัตถัญญุตา รู้ความมุงหมาย และรู้จักผลและ มัตตัญญุตา รู้ประมาณ ตามลำดับ จากผลการวิจัย ดานมัตตัญญุตา รู้ประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวาในสังคมปจจุบันเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยสื่อต่าง ๆ ที่เข่ามาให้นักศึกษาเสพ โดยเฉพาะสื่อจากโลกอินเทอรเน็ต ที่มีการนำเสนอขอมูลข่าวสารทั้งจริง และไม่จริงทำให้เกิดการรับรู้ของนักศึกษาตามกระแสไป ยกตัวอย่างกระแสการทำงานที่ได้รับผลตอบแทนอย่างรวดเร็ว หรือกระแสการทำเงินจากการเล่นเกมทางอินเทอรเน็ต เป็นต้น

(6)) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักชุมชน ของประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนและทุกองค์กร รองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่นักประสานงานที่ดีกับทุกองค์กรและทุกภาคส่วน รองลงมาคือ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และประชาชนรองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการ

ทำกิจกรรมภายในท้องถิ่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ นนท์ชนันท์กรณ์ ฝ่ายเทศ (2564) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือด้านการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ และด้านการประสานงานชุมชน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการประสานงานชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

(7) พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักบุคคล ของประชาชนในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้นำท้องถิ่นสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างถูกต้อง ผู้นำท้องถิ่นสามารถบรรจุแต่งตั้งหรือจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณร และเยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ให้โอกาสและสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม และผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุวรรณ์ แก้วนะ และคณะ (2564) กล่าวว่า การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล 3. นำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.987 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 550 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคนแบบตัวต่อตัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 10 รูปหรือคน เพื่อยืนยันโมเดลหลังจากการสังเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.588 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า มีความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 รองลงมา คือ การมีความเฉลียวฉลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 มีความริเริ่มและมุ่งมั่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 มีความเชื่อมั่นในตัวเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 มีความพร้อมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 มีความเข้าใจในงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และมีความสามารถในการควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06ตามลำดับ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการรู้จักเหตุ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้าน

การรู้จักผล ด้านการรู้จักตน ด้านการรู้จักประมาณ ด้านการรู้จักเวลา ด้านการรู้จักชุมชน และด้านการรู้จักบุคคล ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ประชาชนควรมีการเสริมสร้าง และพัฒนาการบริหารท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอยู่เสมอ และควรมีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบโครงการต่าง ๆ

2. องค์กรทางพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิผลของ หลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยการส่งเสริมและ ปลูกฝังให้ประชาชนรักษาหลักสัปปุริสธรรม 7 และนำมาปฏิบัติ เพื่อให้เป็นข้อบังคับ ข้อห้าม และข้องดเว้น

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ให้มีความเพียงพอ ควรขอความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่มาให้การสนับสนุนในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนโครงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ โดยยึดหลัก บวร “บ้าน วัด โรงเรียน หรือราชการ”

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษา “พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น” มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน และสัมฤทธิผลของการดำเนินงาน ในแต่ละพื้นที่

2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลหรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ทัศนคติ หลักธรรมาภิบาล นโยบายรัฐบาล วัฒนธรรมองค์การ การพัฒนาเครือข่ายกองทุน เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีการวิจัยอื่น ๆ เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การระดมความคิดเห็นเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

บรรณานุกรม

1. ภาษาบาลี – ไทย:

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). *ภาวะผู้นำ: ความสำคัญต่อการพัฒนาคนพัฒนาประเทศ.* กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). *ธรรมนูญชีวิต.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2545). *พุทธศาสนากับการแนะแนว.* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.* พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

1) หนังสือตำรา:

ขบวน พลตรี. (2530). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา,.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พิฆเณศ พริ้นท์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2548). *ภาษาธรรม.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เลี่ยงเชียง.

พระภาวนาวิริยคุณ (เผด็จ ทตฺตชีโว). คัมภีร์ปฏิรูปมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด, 2547

ยงยุทธ์ เกษสาคร. (2544). *ภาวะผู้นำและแรงจูงใจ.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เอสเค บุ๊คเนส.

เรียม ศรีทอง. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : เธิร์ดเวฟเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, 2542.

วันทนา เมืองจันทร์. (2542).*วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: สยามมิตรการพิมพ์,

สำเริง จันทรสุวรรณ และ สุวรรณ บัวทวน. (2547). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. ขอนแก่น ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ: ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์.* พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สุเมธ แสงนิ่มนวล. (2552). *ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ส เจริญการพิมพ์.

หัสดิน แก้ววิชิต. (2559). *รายวิชาพฤติกรรมมนุษย์เพื่อการพัฒนาตน*. สาขาวิชามนุษยศาสตร์ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

อรุณีย์ โรจนไพบูลย์. (2561). *รายวิชาพฤติกรรมมนุษย์เพื่อการพัฒนาตน.* สาขาวิชามนุษยศาสตร์ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/รายงานการวิจัย

.สุวรรณ์ แก้วนะ วัชรินทร์ ชาญศิลปะ และเกียรติศักดิ์ สุขเหลือง. (2564). *การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ.* วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม -กันยายน

ชุตินันท์ แดงสกล. (2556). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทวีศักดิ์ สุขกมล. (2560). *การใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของผู้บริหารเทศบาลตำบลป่าไหน่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ทวีศักดิ์ สุขกมล. (2560). *การใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานเชิงบูรณาการของผู้บริหารเทศบาล ตำบลป่าไหน่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่.*บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธนวัฒน์ ชาวโพธิ์. (2565). *ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง.วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*.มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีล้านช้าง.จังหวัดเลย.

นนท์ชนันท์กรณ์ ฝ่ายเทศ. (2564). *คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี*. วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ 3ฉบับที่ 1 มกราคม –เมษายน

ปณตนนท์ เถียรประภากุล. (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0*. ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ,11(2), 1994 – 2013

พระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต วฑฺฒโน). (2561*). แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร*มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระครูวิมลปภากร ถาวรพา. (2559). *ความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พระลังฆาธิการ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระยุรนันท์ ภทฺทธมฺโม. (2564). *การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา.*หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมุห์เจษฎา แดงบำรุง. (2564). *การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร*.วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์.ปีที่ 8 ฉบับที่ 12

ฤกษ์ชัย คุณูปการ และคณะ. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน.* พิษณุโลก: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

ลภัสลดา สมบูรณ์. (2564). *การบริหารงานคุณภาพในองค์การ.* วิทยาลัยอาชีวะ.จังหวัดเชียงใหม่.

วาทิตยา ราชภักดี. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน บุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุดา เทพกำเนิด. (2552). *พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส*. งานนิพนธ์มหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

3) บทความวิชาการ/บทความวิจัย/เอกสาร

ธารทิพย์ พจน์สุภาพ,รุ่งอรุณ กระแสร์สินธ์, ปราณี คงธนสมุทร และ อาจารีย์ ประจวบเหมาะ. (2563). การสังเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงนวัตกรรม. *วารสารการจัดการสมัยใหม่* ปีที่ 18 ฉบับที่ 1

บุรฉัตร จันทร์แดง. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม*. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 19 ฉบับที่ 4.

พิชญ์ณิฐา พรรณศิลป์, สัญญา เคณาภูม และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2560). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21. บทความวิชาการ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*

วิไลพร ไชยโย. (2559). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นกับการบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สุทธิชา ศรีหนูสุด. (2563). ธรรมาภิบาลของผู้นำท้องถิ่นกรณีศึกษาเทศบาลตำบลแพรกหา อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง. *วารสารโครงการทวิปริญญาทางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

สุภาพร นามครรชิต. (2559). *ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร.* Journal of Roi Kaensarn Academiปีที่ 1 ฉบับที่ 2

อรณิชชา ทศตา, อนุชา พิมายนอก, สุกัญญา ใจอดทน และ จันทร์จิรา ใจอดทน. (2558). การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. *การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ "สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน"วิทยาลัยนครราชสีมา.*

อัญธิชา มั่นคง. (2558). ภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. 2* (1), 906 - 100.

4) เอกสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

Cigna Thailand. (2564). "*พฤติกรรมหมายถึงอะไร ไขข้อข้องใจเกี่ยวกับการทำดี-ชั่วของมนุษย์*". https://www.cigna.co.th/health-wellness/tip/jigsawforgoodlife-ep9.

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2559). "*องค์ประกอบของพฤติกรรม Behavior Factors*". https://bsc.dip.go.th/th/category/hr2/hr-behaviorfactors.

กุลนาถ ทีปประพันธ์ณี. (2563). "*พฤติกรรม (Behavior)*". https://shorturl.asia/1OEmk

ชิษณุพงศ์ โคตรบัณฑิต. (2552). "*พฤติกรรมมนุษย์: Behavior*".https://www.gotoknow.org/posts/271651.

ปรเมศร์ กลิ่นหอม. (2552, 18 ธันวาคม). "*บทที่ 3 องค์ประกอบของพฤติกรรมมนุษย์*". http://hbdkru.blogspot.com/2009/12/3.html.

ลภัสลดา สมบูรณ์. (2564). "*ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมองค์การต่อผู้บริหาร*". https://sites.google.com/site/organization3001/2-5-khwam-sakhay-khxng-phvtikrrm.

สถาบันพระปกเกล้า. (2562). *ผู้บริหารท้องถิ่น.* สืบค้น 11 กันยายน 2563, จากhttp://wiki.kpi.ac.th/index.php?title

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง. (2564). สภาพและข้อมูลพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2565. จาก http://www.huanong.go.th/data.php?content_id=6.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ดร. อภิชิต เหมือยไธสง

การศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รปด.) (รัฐประศาสนศาสตร์)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. ดร. เอนก มูลมา

การศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต.(รปด) (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. ดร. จักรี ศรีจารุเมธีญาณ

การศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รปด.) (รัฐประศาสนศาสตร์)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์และประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคาะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๕๙

ที่ อว ๗๘๑๔/ว๐๐๑๗ **วันที่** ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. อภิชิต เหมือยโอสง

ด้วย พระครูปลัดอำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๙๕๐๑๑๐๐๑๗ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๗/๒๕๖๔ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น (BEHAVIOR OF LOCAL LEADER ACCORDING TO SAPPURISDHAMMA ๗ IN HUA NONG SUBDISTRICT BAN PHAI DISTRICT KHON KAEN PROVINCE)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ยินดีรับ
(ดร.อภิชิต เหมือยโอสง)
30/1/66

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๕๙

ที่ ฮว ๗๙๑๔/๒๐๑๙ **วันที่** ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. เอนก มูลมา

ด้วย พระครูปลัดอำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๔๕๐๖๑๑๐๑๓ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๗/๒๕๖๔ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น (BEHAVIOR OF LOCAL LEADER ACCORDING TO SAPPURISDHAMMA ๗ IN HUA NONG SUBDISTRICT BAN PHAI DISTRICT KHON KAEN PROVINCE)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ด้วยความเคารพ

(พระครูสุชีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

(ดร.เอนก มูลมา)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐ ๔๓๒๔ ๑๔๕๙

ที่ อว ๑๙๓๔/๖๐๐๓๔ **วันที่** ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. จักรี ศรีจารุเมธิญาณ

ด้วย พระครูปลัดอำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๔๕๐๖๑๐๐๓ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๑/๒๕๖๕ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น (BEHAVIOR OF LOCAL LEADER ACCORDING TO SAPPURISDHAMMA 7 IN HUA NONG SUBDISTRICT BAN PHAI DISTRICT KHON KAEN PROVINCE)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระครูสุธีจิรียวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ด้วยความยินดี

(ดร.จักรี ศรีจารุเมธิญาณ)
ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
๒๗ ม.ค. ๖๖

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๓๙ หมู่ ๑๒ บ้านโนนชัย ถนนราษฎร์เหนือ ตำบลหัวหนอง
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

ที่ อว ๗๙๑๔/๐๒๖๓

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเพีย

เนื่องด้วย พระครูปลัดอำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๑๑๐๑๓ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผศ.ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์และเป็นไปตามกระบวนการของการทำสารนิพนธ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำวิทยานิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นลำดับต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

(นายสุรพงษ์ วงษ์ชารี)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเพีย

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : พระครูปลัดอำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น) ๐๙๕-๕๙๔๕๓๕๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๓๑๒

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง

เนื่องด้วย พระครูปลัดอำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๔๕๐๖๑๑๐๑๓ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผศ.ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และเป็นไปตามกระบวนการของการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำวิทยานิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นลำดับต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

(นายสมศักดิ์ มาชา)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหนอง

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : พระครูปลัดอำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น) ๐๙๕-๕๙๔๕๓๕๕

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และศึกษาข้อเสนอแนะของพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบล หัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบล หัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกหัวข้อ ตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้นและจะนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป ข้อมูลที่ท่านตอบไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และขอขอบพระคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

พระครูปลัดอำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น)
นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ 18 – 37 ปี ☐ 38 – 57 ปี

☐ 58 – 77 ปี ☐ 78 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ระดับประถมศึกษา ☐ ระดับมัธยมศึกษา

☐ ระดับปริญญาตรี ☐ ระดับปริญญาโทขึ้นไป

4. กลุ่มอาชีพ

☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ ☐ เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย

☐ เกษตรกรรม ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบล หัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

<u>คำชี้แจง</u> ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความเห็นของท่านโดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5 เท่ากับ มีพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในระดับ มากที่สุด

4 เท่ากับ มีพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในระดับ มาก

3 เท่ากับ มีพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในระดับ ปานกลาง

2 เท่ากับ มีพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในระดับ น้อย

1 เท่ากับ มีพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในระดับ น้อยที่สุด

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเหตุ					
1.1 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารจัดการท้องถิ่น					
1.2 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ยึดหลักการและบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างเป็นขั้นเป็นตอน					
1.3 ผู้นำท้องถิ่นวางแผนและจัดทำนโยบาย สอดคล้องกับการบริหารงานของท้องถิ่น					
1.4 ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงาน และประชาชนด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข					
1.5 ผู้นำท้องถิ่นใช้หลักกัลยาณมิตร เป็นแบบอย่างที่ดี ของบุคลากรในหน่วยงานและประชาชนในชุมชน					
2. พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักผล					
2.1 ผู้นำท้องถิ่นดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ หรือ ปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้					
2.2 ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการร่วมมือกับบ้าน วัด และโรงเรียนเพื่อพัฒนาชุมชน					
2.3 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความมุ่งมั่น และมีความเพียร พยายามที่จะขับเคลื่อนไปนโยบายไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้					
2.4 ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการส่งเสริมความสัมพันธ์แบบ กัลยาณมิตร ส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน					
2.5 ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ					
3. พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักตน					
3.1 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ และสามารถกระจายวิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้					
3.2 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีและมีความเสียสละ					
3.3 ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการใช้แรงจูงใจ					

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3.4 ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข					
3.5 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง					
4. พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักประมาณ					
4.1. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารงานได้เหมาะสม					
4.2. ผู้นำท้องถิ่นบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น					
4.3. ผู้นำท้องถิ่นยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวในการบริหารงาน					
4.4. ผู้นำท้องถิ่นรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสม					
4.5. ผู้นำท้องถิ่นจะปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม					
5. พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักเวลา					
5.1. ผู้นำท้องถิ่นจัดทำนโยบายหรือโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลา					
5.2. ผู้นำท้องถิ่นสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อนและหลังได้ดี					
5.3. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา					
5.4. ผู้นำท้องถิ่นเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นสูงสุด					
5.5. ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ					
6. พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักชุมชน					
6.1. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนและทุกองค์กร					
6.2. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่นักประสานงานที่ดีกับทุกองค์กรและทุกภาคส่วน					
6.3. ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน					

พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6.4. ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และประชาชน					
6.5. ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในท้องถิ่น					
7. พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านการรู้จักบุคคล					
7.1. ผู้นำท้องถิ่นสามารถบรรจุแต่งตั้งหรือจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน					
7.2. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ให้โอกาสและสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม					
7.3. ผู้นำท้องถิ่นสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างถูกต้อง					
7.4. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณร และเยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม					
7.5. ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์					

ตอนที่ 3 ท่านมีข้อเสนอแนะต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น อย่างไร

1. ด้านการรู้จักเหตุ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการรู้จักผล

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการรู้จักตน

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการรู้จักประมาณ

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการรู้จักเวลา

.....

.....

.....

.....

6. ด้านการรู้จักชุมชน

.....

.....

.....

.....

7. ด้านการรู้จักบุคคล

.....

.....

.....

.....

ขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระครูปลัดอำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น)
นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก จ
ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และการคำนวนหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ตารางแสดงผลการประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)
เรื่อง พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7
ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ข้อคำถาม	ระดับการประเมิน			คะแนนรวม	ค่า IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
1. ด้านการรู้จักเหตุตามหลักสัปปุริสธรรม 7						
1.1 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารจัดการท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.2 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่ยึดหลักการและบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างเป็นขั้นเป็นตอน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.3 ผู้นำท้องถิ่นวางแผนและจัดทำนโยบายสอดคล้องกับการบริหารงานของท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.4 ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงาน และประชาชนด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และสนใจไต่ถามทุกข์สุข	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.5 ผู้นำท้องถิ่นใช้หลักกัลยาณมิตร เป็นแบบอย่างที่ดี ของบุคลากรในหน่วยงานและประชาชนในชุมชน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2. ด้านการรู้จักผลตามหลักสัปปุริสธรรม 7						
2.1 ผู้นำท้องถิ่นดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ หรือปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.2 ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการร่วมมือกับบ้าน วัดและโรงเรียนเพื่อพัฒนาชุมชน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.3 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีความมุ่งมั่น และมีความเพียร พยายามที่จะขับเคลื่อนไปนโยบายไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.4 ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการส่งเสริมความสัมพันธ์แบบ กัลยาณมิตรส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.5 ผู้นำท้องถิ่นจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ	3	0	0	3	1	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ระดับการประเมิน			คะแนนรวม	ค่า IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
3. ด้านการรู้จักตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7						
3.1 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ และสามารถกระจายวิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.2 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีและมีความเสียสละ	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.3 ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการใช้แรงจูงใจ	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.4 ผู้นำท้องถิ่นแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจไต่ถามทุกข์สุข	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.5 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4. ด้านการรู้จักประมาณตามหลักสัปปุริสธรรม 7						
4.1. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้วางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารงานได้เหมาะสม	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.2. ผู้นำท้องถิ่นบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.3. ผู้นำท้องถิ่นยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวในการบริหารงาน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.4. ผู้นำท้องถิ่นรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสม	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.5. ผู้นำท้องถิ่นจะปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	3	0	0	3	1	ใช้ได้
5. ด้านการรู้จักเวลาตามหลักสัปปุริสธรรม 7						
5.1. ผู้นำท้องถิ่นจัดทำนโยบายหรือโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลา	3	0	0	3	1	ใช้ได้
5.2. ผู้นำท้องถิ่นสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อนและหลังได้ดี	3	0	0	3	1	ใช้ได้
5.3. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา	3	0	0	3	1	ใช้ได้
5.4. ผู้นำท้องถิ่นเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นสูงสุด	3	0	0	3	1	ใช้ได้
5.5. ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ	3	0	0	3	1	ใช้ได้
6. ผู้นำด้านการรู้จักชุมชนตามหลักสัปปุริสธรรม 7						

ข้อคำถาม	ระดับการประเมิน			คะแนนรวม	ค่า IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
6.1. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนและทุกองค์กร	3	0	0	3	1	ใช้ได้
6.2. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่นักประสานงานที่ดีกับทุกองค์กรและทุกภาคส่วน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
6.3. ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
6.4. ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และประชาชน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
6.5. ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
7. ผู้นำด้านการรู้จักบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7						
7.1. ผู้นำท้องถิ่นสามารถบรรจุแต่งตั้งหรือจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
7.2. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ให้โอกาสและสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม	3	0	0	3	1	ใช้ได้
7.3. ผู้นำท้องถิ่นสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างถูกต้อง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
7.4. ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณรและเยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม	3	0	0	3	1	ใช้ได้
7.5. ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์	3	0	0	3	1	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ท่านมีข้อเสนอแนะต่อพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในเขตตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น อย่างไร						
1. ด้านการรู้จักเหตุตามหลักสัปปุริสธรรม 7	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2. ด้านการรู้จักผลตามหลักสัปปุริสธรรม 7	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3. ด้านการรู้จักตนตามหลักสัปปุริสธรรม 7	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4. ด้านการรู้จักประมาณตามหลักสัปปุริสธรรม 7	3	0	0	3	1	ใช้ได้
5. การรู้จักเวลาตามหลักสัปปุริสธรรม 7	3	0	0	3	1	ใช้ได้
6. ด้านการรู้จักชุมชนตามหลักสัปปุริสธรรม 7	3	0	0	3	1	ใช้ได้
7. ด้านการรู้จักบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7	3	0	0	3	1	ใช้ได้

ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.949	35

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	148	41.00	41.00	41.00
	หญิง	213	59.00	59.00	100.00
	Total	361	100.00	100.00	

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18-37ปี	71	19.67	19.67	19.67
	38-57ปี	128	35.46	35.46	55.12
	58-77ปี	154	42.66	42.66	97.78
	78 ปีขึ้นไป	8	2.22	2.22	100.00
	Total	361	100.00	100.00	

ระดับการศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ระดับประถมศึกษา	159	44.04	44.04	44.04
	ระดับมัธยมศึกษา	134	37.12	37.12	81.16
	ระดับปริญญาตรี	63	17.45	17.45	98.61
	ระดับปริญญาโทขึ้นไป	5	1.39	1.39	100.00
	Total	361	100.00	100.00	

กลุ่มอาชีพ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	48	13.30	13.30	13.30
	เจ้าของกิจการ/ร้านค้า/ค้าขาย	63	17.45	17.45	30.75
	เกษตรกรรม	165	45.71	45.71	76.45
	อื่นๆ	85	23.55	23.55	100.00
	Total	361	100.00	100.00	

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
ข้อ 1.1	361	3.64	.94
ข้อ 1.2	361	3.56	.93
ข้อ 1.3	361	3.56	.98
ข้อ 1.4	361	3.41	1.06
ข้อ 1.5	361	3.41	1.04
ข้อ 2.1	361	3.43	1.01
ข้อ 2.2	361	3.33	1.20
ข้อ 2.3	361	3.40	1.05
ข้อ 2.4	361	3.47	1.03
ข้อ 2.5	361	3.34	1.13
ข้อ 3.1	361	3.39	1.01
ข้อ 3.2	361	3.51	.90
ข้อ 3.3	361	3.30	.99
ข้อ 3.4	361	3.32	1.00
ข้อ 3.5	361	3.33	.96
ข้อ 4.1	361	3.34	.94
ข้อ 4.2	361	3.33	.97
ข้อ 4.3	361	3.26	.98

ข้อ 4.4	361	3.35	.93
ข้อ 4.5	361	3.34	.92
ข้อ 5.1	361	3.28	.95
ข้อ 5.2	361	3.26	.97
ข้อ 5.3	361	3.27	.93
ข้อ 5.4	361	3.23	1.06
ข้อ 5.5	361	3.27	.94
ข้อ 6.1	361	3.55	.92
ข้อ 6.2	361	3.43	.97
ข้อ 6.3	361	3.29	1.02
ข้อ 6.4	361	3.32	1.01
ข้อ 6.5	361	3.30	1.00
ข้อ 7.1	361	3.34	.91
ข้อ 7.2	361	3.27	.96
ข้อ 7.3	361	3.38	.94
ข้อ 7.4	361	3.29	.97
ข้อ 7.5	361	3.24	1.00
A	361	3.51	.91
B	361	3.39	.99
C	361	3.37	.87
D	361	3.32	.87
E	361	3.26	.88
F	361	3.38	.89
G	361	3.30	.88
A2G	361	3.36	.82
Valid N (listwise)	361		

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล : พระครูปลัด อำนาจ สุมโน (จิตร์มั่น)

วัน/เดือน/ปีเกิด : 20 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2519

ที่อยู่ปัจจุบัน : 226 หมู่ที่ 2 วัดป่าฟ้าระงึม ตำบลหัวหนอง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น 40110

ประวัติการศึกษา :

พ.ศ.2532	จบชั้นประถมศึกษา โรงเรียนอุดมวิทยา ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ.2536	จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนผู้ใหญ่วัดศรีจันทร์ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2538	จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2543	จบนักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2553	จบบาลีประโยค 1 - 2 สำนักเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2564	จบปริญญาตรี หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตอีสาน

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2542	ครูพระสอนธรรมศึกษาโรงเรียนวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2543	ครูพระสอนธรรมศึกษาโรงเรียนวิสุทธิกษัตรี อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ.2545	เป็นพระธรรมทูตไปต่างประเทศ รุ่นที่ 8 (ธรรมยุต)
พ.ศ.2548	ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2550	ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2555	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดคุ้มจัดสรรค์ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2555	เลขานุการเจ้าคณะตำบลบ้านไผ่ (ธรรมยุต)
พ.ศ.2555	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอชนบท (ธรรมยุต)
พ.ศ.2556	เจ้าอาวาสวัดป่าฟ้าระงึม อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2556	เลขานุการรองเจ้าคณะภาค 9 (ธรรมยุต)
พ.ศ.2564	เลขานุการผู้รักษาการเจ้าคณะอำเภอโนนศิลา (ธรรมยุต)
พ.ศ.2564	เลขานุการผู้รักษาการเจ้าคณะอำเภอชนบท (ธรรมยุต)
พ.ศ.2564	ผู้รักษาการเจ้าคณะตำบลปอแดง (ธรรมยุต)
ปัจจุบัน	นักศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตอีสาน